

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
1	Enkeltmedlem	Organisatorisk forslag:	Forslaget er at Årsmøte gir AiB i oppdrag om å foreslår at Arbeiderpartiet oppretter et seniornettverk etter mønster av kvinnenettverket.	Ved at de eldre får mer innflytelse og blir proporsjonalt representert i parti organisasjonen styrer og utvalg vil denne endringen vitalisere og balansere partiet politikk. Det at alle samfunnsnivå skal delta i utviklingen av ny politikk er det beste for utviklingen av Arbeiderpartiet. En politikk for de som var, for de som er og ikke minst for de som kommer.	Avvises. Viser til vedtaket på årsmøtet i 2023	Organisasjon
2	Bergenhus arbeiderpartilag	Andre tema:	Bergenhus Arbeiderpartilag mener at forsvaret av Norge må styrkes betydelig de kommende årene. Vi må øke antall personell, øke produksjon av ammunisjon og krigsmateriell og styrke luftforsvar for storbyene og kritisk infrastruktur.	USA har i sin nye nasjonale sikkerhets- og forsvarsstrategi gjort det klart at militær oppdemning mot den voksende militære supermakten Kina nå er førsteprioritet. Med en økende uro rundt Taiwan der amerikanerne også har gitt sine sikkerhetsgarantier mot Kina, og den overhengende faren for en større regional konflikt i Midtøsten blir det stadig tydeligere at USA sin støtte og forpliktelser overfor europeisk sikkerhet er på vikende front. Denne utviklingen fordrer at Europa og Norge fremover må ta større ansvar for sitt eget forsvar og sikkerhet. Russland kan om å år bli en reell militær trussel også for Norge. Vi blir uansett nødt til å ruste opp forsvaret og beredskapen, og det norske samfunnet må forberede seg på en svakere folkerett, mer krig, konflikt og nød.	Oversendes redaksjonskomiteen	Forsvarspolitik
3	Bergenhus arbeiderpartilag	Hverdagsutfordringer:	Arbeiderpartiet vil: - I situasjoner der mennesker som ikke har familie eller andre som kan eller vil være i pårørenderolle, eller der pårørende bor for langt borte til at de kan være en praktisk støtte for personen, at personalet skal i den aktuelle institusjonen sørge for at mennesker til enhver tid har tilgang til nødvendige hygieniske artikler, uavhengig av tidsrammen for oppholdet.	Oppfølging av mennesker uten pårørende under institusjonsopphold. Et mål om verdighet for mennesker som trenger hjelp i behandlingsinstitusjoner som sykehus, sykehjem, rehabilitering og lignende, er at personene har tilgang til hygieniske artikler som, samt klær som passer til kropp og årstid. Uten pårørende som kan kjøpe inn og sørge for oppfølging får gjerne ikke personer det de trenger når de trenger det for å kunne opprettholde en verdig opplevelse av personlig hygiene, noe som er et av menneskets grunnleggende behov.	Oversendes redaksjonskomiteen	Helsepolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
4	Bergenhus arbeiderpartilag		Arbeiderpartiet vil: - At regjeringen skal vurdere å nekte eksport av fiskefartøy og finne andre formål for utrangerte fiskefartøy, alternativt gjeninnføre en kondemneringsordning, jfr. tidligere forskrift av 2002 om kondemneringstilskudd. - Regjeringen bør innlede samarbeid på dette området med andre Nord- Europeiske land som også har tilsvarende eksport.	Stopp av utrangerte norske fiskefartøy til fiske ved Afrika En ny undersøkelse knyttet til eksport av fiskefartøy, viser at mange av Norske fartøy havner i fiske rundt Afrika der det er svake forvaltnings- og kontrollregimer. I disse områdene er fisketrykket stort fra det som er havets og utenlandske interesser. Norske selskap er engasjert direkte eller via joint ventures. Det er lite innsikt og transparens i aktivitetene. Kampen mot IUU fiske går daglig ved afrikanske økonomiske soner. De eksporterte fiskefartøy har gjennom sitt livsløp blitt finansierte ved garantier fra gratis kvoterettigheter fra storsamfunnet. Det står seg dårlig at norske kvoter er fundament for tilførsel av utrangerte fiskefartøy til fiske i utsatte Afrikanske fiskerisoner.	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk
5	Bergenhus arbeiderpartilag	Et samfunn med små forskjeller:	Arbeiderpartiet vil: - Innføre en enklere strømstøtteordning, og gjøre den permanent. Ordningen bør være slik at alle husholdninger i praksis sikres et minsteforbruk til en makspris pr. time. Dette skal gjøres ved at staten både dekker 100% over makspris (i 2024 satt til 0,72 kroner for en kwt), og at også de offentlige avgiftene bortfaller for prisen over makspris. Dagens tak (5 000 kwt per måned) for kompensasjon kan senkes noe, dersom dette er nødvendig for å redusere statens utgifter til ordningen.	Forbedre og forenkle strømstøtteordningen for husholdningene I 2021 innførte regjeringen en ordning for å skjerme husholdningene mot kraftige svingninger i strømprisene. Ordningen er justert og videreført i både 2023 og i inneværende år. Ordningen er ubyråkratisk med automatisk refusjon via nettselskapet. Ordningen er dessverre også vanskelig å forstå og forklare, og det foreslås derfor endringer for at ordningen skal bidra til en større grad av økonomisk oversikt og trygghet for alle husholdninger.	Oversendes redaksjonskomiteen	Energipolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
6	Bergenhus arbeiderpartilag	Grønn omstilling:	Arbeiderpartiet vil: - At det opprettes et operativt overvåkningsorgan i FN for verdenshavene, med mål om å forebygge og stanse kriminalitet som miljøforurensning, slaveri, tvangsarbeid, ressurskriminalitet, smugling og ulovlig fiske.	Norge har utviklet et sivilt overvåkningssystem som en del av BarentsWatch-programmet (BW). Dette var del av utenriksminister Støres Nord-område satsning. BW kan være et verktøy som kan benyttes mot alle typer havaktiviteter og transporter knyttet til ulike former for kriminalitet - innen fiskeri, miljø og forurensning, transport av ulovlige varer, ulovlig avvirket skog m.m. En sterkere internasjonal satsning på dette området vil kunne gi ny kunnskap og evne til å overvåke utviklingen, samt avdekke og rapportere bekymringsverdige aktiviteter til landene både i internasjonalt farvann, men også økonomiske soner til ressursfattige land med svake forvaltningsregimer.	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk
7	Bergenhus arbeiderpartilag	Andre tema:	Arbeiderpartiet vil: - At Norge skal innføre en lov som forbyr alle selskaper og enkeltpersoner å innføre og selge varer og tjenester som er produsert på land som er ulovlig okkupert.	Lov mot innførsel og salg av varer og tjenester produsert på okkupert land Folkeretten er vårt førstelinjeforsvar og ryggraden i det internasjonale samfunnet. For å beskytte folkerettens legitimitet må vi sikre at næringslivet og samfunnet i praksis støtter dens slagkraft.	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk
8	Bergenhus arbeiderpartilag		Arbeiderpartiet vil: - Arbeide for å etablere et internasjonalt havmiljøfond. - Havmiljøfondet skal særlig bistå underutviklede stater, med manglende infrastruktur og innsamlingssystem for resirkulering og gjenvinning av plast.	Arbeiderpartiet er bekymret for plastforurensningen i verdenshavene, som utgjør en alvorlig trussel for livet i havet. Vi ønsker derfor å innføre tiltak for bistand til næringsutvikling i underutviklede land, med opprettelsen av et havmiljøfond. Hovedinnretningen skal være å gjøre plastinnsamling i den "tredje verden" økonomisk gunstig for å sikre at det er gode insentiver for å gjenvinne plast.	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
9	Bergenhus arbeiderpartilag		Arbeiderpartiet vil: - At regjeringen skal sikre at forsvarsbudsjettet når et nivå på minst 2 % av BNP innen 2025. - At regjeringen skal etablere et engangs-forsvarsfond på 30 milliarder. - At engangs-forsvarsfondet skal finansieres ved bruk av oljepenger og brukes til import av forsvarsmateriell på en måte som ikke vil være inflasjonsdrivende.	Forsvarsbudsjett og forsvarsfond Det norske forsvaret baserer seg i for stor grad på avhengighet fra andre medlemsland i NATO-alliansen. Norges handlingsrom i konflikter og krig er under gitte forutsetninger begrenset. Norge må levere på forpliktelse vi har i alliansen om å ha et forsvarsbudsjett på 2 % av BNP. I den betydelig endrede sikkerhetssituasjonen i Europa og verden, har Norge råd til å benytte minst 2 % av BNP. En slik investering vil gi betydelig bedre avskrekking, trygghet, politisk handlingsrom og gi det norske forsvaret bedre utholdenhet i krise og krig!	Oversendes redaksjonskomiteen	Forsvarspolitik
10	Bergenhus arbeiderpartilag	Grønn omstilling:	Arbeiderpartiet vil: - At Norge burde støtte opp om og fronte et globalt forbud mot gruvedrift på havbunnen frem til vi har et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å evaluere effektene av en slik industri på miljø og biomangfold i havene. - Arbeiderpartiet mener Norge burde støtte opp om havforskningsmiljø som utforsker havbunnen, for å hente kunnskap om mulighetene for og konsekvensene av gruvedrift på havbunnen. - Forskningen skal skje hos uavhengige forskningsmiljø, fortrinnsvis på universiteter og lignende institusjoner med akademisk frihet, og ikke hos private selskap med egeninteresser i gruvedrift på havbunnen.	Utvinning av mineraler fra havbunnen For å løse klimakrisen og samtidig ivareta miljøet, må verdenssamfunnet trå varsomt i vurderingen av mineralutvinning og gruvedrift på havbunnen. Samtidig som Arbeiderpartiet er opptatt av å ivareta naturmangfoldet og økosystemene våre, ser vi nødvendighetene for å hente opp mineraler fra havbunnen, dersom konsekvensutredningene og havforskningsmiljøene kommer frem til at det er mulig uten store negative virkninger på livet i havet.	Oversendes redaksjonskomiteen	Klima og miljøpolitikk
11	Bergenhus arbeiderpartilag	Et samfunn med små forskjeller:, Hverdagsutfordringer:	Arbeiderpartiet vil: - endre strømsystemet slik at prisdannelsen i større grad styres politisk med vekt på stabile priser, og hvor kraft prioriteres til samfunnsnyttige næringer. - at Norge må ta initiativ til å reforhandle dagens avtaler slik at mellomlandsforbindelsene har forsyningsikkerhet som formål, og hvor vi unngår prissmitte og profittmaksimering hos energiprodusentene.	Strøm som samfunnskraft og velferdsgode Strøm er en strategisk innsatsfaktor for norsk industri og et grunnleggende gode for husholdningene i Norge. Dagens strømsystem er uforutsigbart og klarer ikke i tilstrekkelig grad å sikre industrien og husholdningen trygghet og stabile rammevilkår.	Oversendes redaksjonskomiteen	Energiolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
12	Bergenhus arbeiderpartilag	Et samfunn med små forskjeller:	Skattepolitikk 2025 For å oppnå et næringsstimulerende skattesystem som samtidig reduserer økonomiske forskjeller, vil Arbeiderpartiet: - Beholde bunnfradraget på 1,7 millioner kroner i formuesskatten, slik at kun formuer over dette blir beskattet. - Verdsette primærboliger til 25% av markedsverdi, opptil 7 millioner kroner (ned fra 10 millioner i dag). Verdien av primærboligen som overstiger 7 millioner verdsettes til 70%. - Sekundærboliger skal fortsatt verdsettes til markedspris. - Arbeiderpartiet vil beholde norsk konkurransedyktighet og eierskap ved at aksjer og næringseiendom verdsettes til kun 80 prosent av markedsverdien deres.		Oversendes redaksjonskomiteen	Boligpolitikk
13	Bergenhus arbeiderpartilag	Et samfunn med små forskjeller:	Boligpolitikk 2025 Vi vil at flere skal komme seg inn på boligmarkedet. Arbeiderpartiet vil: - Fortsette å øke bevilgningene til Husbanken sine ordninger startlån og bostøtte - Bygge flere kommunale boliger		Oversendes redaksjonskomiteen	Boligpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
14	Bergenhus arbeiderpartilag	Grønn omstilling:	Grønn skattepolitikk Skal vi klare det grønne skiftet må vi få til et taktskifte i grønne investeringer. Arbeiderpartiet vil: - Øke fradraget for grønne investeringer hos husstander, offentlige virksomheter, frivillige organisasjoner og bedrifter - Legge bedre til rette for grønn energiproduksjon i utbygde industriområder. - Utrede potensialet for undervannsmøller i norsk farvann. - Innføre strengere regulering ved bruk av plast.		Oversendes redaksjonskomiteen	Energipolitikk
15	Bergenhus arbeiderpartilag	Grønn omstilling:	Naturvern 2025 Skal vi klare det grønne skiftet må vi i større grad ta vare på den naturen vi har. Arbeiderpartiet vil: - Opprette flere nasjonalparker - Stille krav til arealnøytralitet i kommunale arealplaner		Oversendes redaksjonskomiteen	Klima og miljøpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
16	Bergenhus arbeiderpartilag	Grønn omstilling:	Sirkulærøkonomi 2025 Skal vi klare det grønne skiftet, må vi ta vare på de ressursene vi har. Arbeiderpartiet vil: - Innføre en plan for personlig avfallshåndtering i landets kommuner - Innføre en plan for industriell avfallshåndtering i landets kommuner - Innføre statsstøtte til skreddere, skomakere, bruktbutikker og andre tiltak som forlenger levetiden til eksisterende produkter.		Oversendes redaksjonskomiteen	Klima og miljøpolitikk
17	Bergenhus arbeiderpartilag	Et samfunn med små forskjeller:	Arbeidslinjen 2025 Skal vi sikre fremtidens velferd må vi ha en levedyktig arbeidslinje. Arbeiderpartiet vil: - Innføre innledende fradrag for arbeidsgiveravgift for ansettelser via NAV. - Forberede NAV for eventuelle nedgangstider ved å sette av øremerkede midler til omskolering, få ned saksbehandlingstiden. - Øke bunnfradraget på uføretrygd og sette av mer til å få aktivisert de med restarbeidsevne. - Utrede sosialtjenesteloven og folketrygdloven, for modernisering og forenkling av ytelser. - Modernisere arbeidsmiljøloven kapittel 10 om arbeidstid, med digitale formkrav for oversikt over arbeidstiden og flere formkrav til avtaler om gjennomsnittsberegning av alminnelig arbeidstid og utvidet overtid.		Oversendes redaksjonskomiteen	Arbeidslivspolitik

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
18	Bergenhus arbeiderpartilag	Andre tema:	Forsvars- og sikkerhetspolitikk 2025 Autoritære og anti-demokratiske krefter er på fremmarsj. Skal vi sikre friheten og demokratiet må vi styrke forsvaret og vår egen beredskap. Arbeiderpartiet vil: - Bevilge en krisepakke til innkjøp av nødvendig militært materiell for å fylle forsvarets og sivile beredskapslagre. - Sikre økt produksjon av ammunisjon og sikre forutsigbare rammevilkår for forsvarsindustrien. - Øremerke midler til luftvern av forsvarskritiske byer som Bergen, Oslo, Trondheim og Bodø. - Sikre mobilt luftvern til Hærens manøverbataljoner og kritisk infrastruktur. - Sikre økt utholdenhet og forsvarsvilje gjennom en varig økning i inntaket til allmenn verneplikt og innføre en sivil verneplikt for krigsudyktige og militærnektete. Sivil verneplikt skal fortrinnsvis gjennomføres i helsevesenet, naturvern og sosialt arbeid. - Øke inntak på sjø- og krigsskolen og sikre en forholdsmessig befalsutdanning.		Oversendes redaksjonskomiteen	Forsvarspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
19	Bergenhus arbeiderpartilag	Et samfunn med små forskjeller:	Forbedringer i utføretrygden Dagens ordning for utføretrygd fungerer for dårlig. Trygden er ikke en tilstrekkelig økonomisk sikring mot fattigdom, og det er alt for vanskelig å kombinere arbeid og utføretrygd. Grensen på 66% av tidligere inntekt er for lav for personer med bakgrunn i lavtlønnsyrker. Arbeiderpartiet vil: - Innføre et nedre nivå på trygd, som sørger for at ingen som går på utføretrygd lever i fattigdom. - Taket for å kunne ha inntekt i tillegg til utføretrygd bør heves til 70% av tidligere inntekt.		Oversendes redaksjonskomiteen	Arbeidslivspolitik
20	Bergenhus arbeiderpartilag	Andre tema:	Tostatsløsningen for Israel og Palestina må holdes liv i Den eneste reelle løsningen på konflikten mellom Israel og Palestina er en tostatsløsning. For at denne løsningen skal være oppnåelig på sikt, er det viktig at de palestinske områdene ikke utraderes over tid gjennom ulovlige bosettelser på Vestbredden eller militær gruslegging av byer og landbruksarealer på Gazastripen. Arbeiderpartiet vil: - At Norge innfører en lov som forbyr alle selskaper og enkeltpersoner å importere og selge varer og tjenester som er produsert på palestinsk jord hvor det eksisterer israelske ulovlige bosettelser i strid med internasjonal rett - At Norge skal bidra i en langsiktig gjenoppbyggingsplan av hjemmene, infrastrukturen og landbruksarealene som er gått tapt under krigføringen på Gazastripen.		Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
21	Årstad arbeiderpartilag	Et samfunn med små forskjeller:	• Innføre gratis treningsavgift, medlemsavgift og idrettsutstyr i bydeler med særlige levekårsutfordringer, med mål om reelt gratis idrett til alle barn på sikt. • Opprette reisestøtteordning for lag og klubber som deltar på turneringer utenfor kommunegrensene. • Øke grasrotandelen fra 7% til 10%. • Utvide ordningen med barne- og ungdomsmidler til å gjelde ned til 3 års alder i Bergen. • Gratis inngang på alle kommunale svømmehaller i skoleferier for barn og ungdom	Idrett for alle Hver dag skaper idretten gode møteplasser i hele landet. Idrett er en arena for mestring, opplevelser, fellesskap og fysisk aktivitet. Gode vaner og idrettsglede fra tidlig alder er viktig for å forebygge livsstilssykdommer senere i livet. Idrett er også et virkemiddel for å utjevne sosiale forskjeller. Arbeiderpartiet skal være idrettens parti. Vi skal sørge for rammevilkår som sikrer at flest mulig barn og unge kan delta så lenge som mulig. I Bergen finnes det barn som ikke kan delta på grunn av foreldres økonomi. På tross av at frivilligheten gjør en formidabel jobb bør det ikke være opp til frivilligheten og klubbers velvilje alene å sikre at barn kan delta i idretten med vennene sine. Derfor ønsker arbeiderpartiet å tilrettelegge for gode rammevilkår, treffsikre tilskuddsordninger og tilgjengelighet uavhengig av personlig økonomi.	Oversendes redaksjonskomiteen	Oppvekstpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
22	Arna arbeiderpartilag		- Økte midler til forskning på kvinnehelse slik at kunnskapshull tettes og ny kunnskap løftes frem. - Kvinnehelse inn i grunnutdanningen for legestudenter slik at vi sikrer likeverdige helsetjenester for alle. - Større fokus på kvinners livs- og helseutfordringer hos fastlegene slik at ikke problemene bagatelliseres.	Medisinsk kunnskap bygger i stor grad på studier gjort på mannskroppen. Kvinner og menn kan ha ulike symptomer på samme sykdom og de kan reagere annerledes på medisiner. For tilstander som rammer begge kjønn, for eksempel hjertesykdom, mangler vi fortsatt forskning på kvinners helseutfall og behandling. Manglende kunnskap om typiske kvinnesykdommer som endometriose, lipødem og polycystisk ovariesyndrom og som rammer flest kvinner, gjør at kvinner ikke alltid får like god diagnostisering og behandling. Her er også forskningen mangelfull. Kunnskapen som finnes om kvinnehelse er ikke like tilgjengelig eller at kvinnen ikke får tilstrekkelig utbytte av helsesystemet pga. manglende språk, digitale kunnskaper og kunnskaper om systemet. Kvinners helse henger ofte sammen med barns helse. Mer kunnskap om kvinnehelse gir bedre helse, bedre livskvalitet og like muligheter for både mor og barn. Et økt fokus på kvinners livs- og helseutfordringer vil sikre mange friske leveår for både kvinner som skal menstruere, bli gravide, føde friske barn, være arbeidsdyktige og bidra i samfunnet lenge etter menopausen. Det er fortsatt mye tabu og skam knyttet til kvinnekroppen, derfor må vi snakke mer om kvinnehelse, sette kvinnehelse på dagsorden, gi økte midler til forskning og få kvinnehelse inn i	Oversendes redaksjonskomiteen	Helsepolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
23	Arna arbeiderpartilag		Arna Arbeidarpartilag krever: • At Norge anerkjenner Palestina som selvstendig stat. • At Arbeiderpartiet tar initiativ til en aktiv rolle for å søke muligheter internasjonalt til boikottsanksjoner av israelske varer som er produsert på okkupert område.	Gaza er et av verdens mest tettbefolkede steder, der generasjoner har levd med undertrykkelse, forfølgelse, drap og okkupasjon. Etter Hamas sine uakseptable angrep 7.oktober, der rundt 1200 ble drept og mange sivile tatt som gisler, har situasjonen for befolkningen i Gaza gått fra ille til ulevelig som følge av Israels uproporsjonale reaksjoner på angrepet. Lidelsene vi ser er fryktelige; nærmest daglig ser vi oppdaterte tall på over 100 nye drepte, totalt er over 25.000 mennesker, deriblant over 10.000 barn, drept ifølge palestinske helsemyndigheter. I tillegg er over 60.000 såret. FN melder om at nærmere to millioner er internt fordrevet på flukt på den fire mil lange landstripen. Innførsel av mat, vann, medisiner og drivstoff er begrenset som følge av konflikten, og helsetilbud er på randen av kollaps. Vi er glade for at vår regjering de siste månedene har tatt tydelige standpunkt i sin kritikk av Israels krigføring, gjennom blant annet støtte til FN-resolusjonen om stans i kamphandlingene, og uttalelser om at Israels svar på angrepet fra Hamas 7.oktober for lengst har krysset grensen og er å betrakte som krigsforbrytelser. Handlingene fra Israel, samt diverse rystende uttalelser om Israels mål for offensiven fra ulike	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
24	Bergen arbeidersamfunn	Andre tema:	Arbeiderpartiet i Bergen ber regjeringa • Styrke arbeidet med å støtte opp ein regelstyrt internasjonal orden, også gjennom å reagere sterkt mot dei som bryt denne • Utarbeide ein handelspolitikk som gjer Noreg mindre sårbar for internasjonalt politisk press • Styrke Forsvaret i tråd med tilrådingane i Forsvarskommisjonen	Noreg har som småstat sterke interesser i at det internasjonale systemet er regelstyrt. I dag ser vi ei utvikling der vår nabo Russland hevdar sin rett til å avgjere med makt kva land som skal eksistere og kva grenser som skal gjelde. Der er ein grenselaus allianse mellom Russland og Kina med uttalt mål om å lage ein ny verdsorden. Dei demokratiske landa må difor støtte kvarandre for at det framover ikkje berre skal bli den sterkaste sin rett som gjeld. Men også mellom dei demokratiske landa er det usikkerheit. I Europa har vi sett fleire land der ulike valresultat kan gjere dei mindre einige med viktige norske interesser. Det same gjeld vår viktigaste allierte USA. Brexit viste og fram krefter i Storbritannia som ønsker ei anna retning enn Europeisk samarbeid. Noreg må styrke eigen evne til å ivareta sine egne interesser og tryggleik i denne nye situasjonen.	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk
25	Bergen arbeidersamfunn	Andre tema:	Arbeiderpartiet i Bergen ber regjeringa sørge for at Noreg intensiverer både våpenhjelp og humanitær støtte til Ukraina slik at dei kan gjere slutt på all Russisk okkupasjon. Noreg må sørge for effektive sanksjonar mot Russland og Belarus. Noreg må vere ein pådrivar for at resten av NATO aukar sin støtte saman med Noreg.	Regjeringa sitt nivå på støtte til Ukraina det siste året har ikkje vore tilstrekkeleg. Den folkerettsstridige og brutale russiske krigføringa og okkupasjonen av Ukraina fører til stadig meir liding. Ein slutt på kamphandlingane utan russisk nederlag vil ikkje medføre fred. Åra 1940-1945 lærte Noreg at okkupasjon ikkje er fred. I Ukraina er det demokratiet som står imot det totalitære. Vinner Russland vil vi truleg sjå enno meir liding i Europa. Ukraina må altså setjast i stand til å vinne krigen og Russland må tape. Sterkast mogleg våpenhjelp er dessverre det viktigaste verkemiddelet.	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
26	Bergen arbeidersamfunn	Grønn omstilling:	Arbeiderpartiet i Bergen ber om at Ny ordning for deling av eigenprodusert, fornybar straum blir utvida slik at det vert insentiv for å produsere og dele fornybar kraft innanfor eit avgrensa område/industriområde, ikkje berre innafor same gards- og bruksnr.	Ordning for deling av eigenprodusert fornybar straum gjer det lettare for til dømes burettslag å etablere solcelleanlegg gjennom at dei slepp å betale nettleige og omsetnadsavgift for den straumen som blir forbrukt innanfor eitt gards- og bruksnr. Denne ordninga må utvidast til også gjelde industriområder med fleire gards- og bruksnummer. I dag inneheld ofte industriområder fleire eigedomar og fleire bedrifter med ulikt arealbehov og ulikt kraftbehov. Gjennom å utvide denne ordninga gir vi insentiv til at bedrifter med store tak og lågt kraftbehov kan etablere solcelleanlegg og dele kraft med nabobedrifter.	Oversendes redaksjonskomiteen	Energipolitikk
27	Bergen arbeidersamfunn	Grønn omstilling:	Arbeiderpartiet i Bergen ber om at det utgreiast korleis verdisetting av natur kan auke bruken av allereie brukt/berørt natur framfor å bygge ned viktig natur.	Om naturinngrep prissettast vil det auke barrierane for å bygge ut natur. NRK/NINA dokumentaren "Norge i rødt, hvitt og grått" har vist at det er for enkelt å bare "ta litt til" i dag, og dette er ikkje bærekraftig på sikt. Naturskog (som er svært liten del av i Norge) må mellom anna prisast svært høgt. Det MÅ tilretteleggast for å auke lokal produksjon og/eller redusere lokalt forbruk framfor å bygge ned meir natur.	Oversendes redaksjonskomiteen	Klima og miljøpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
28	Representantskapet i AiB	Andre tema:	Uttale fra Arbeiderpartiet i Bergen om krigen på Gazastripen Vedtatt av representantskapet 29. januar 2024 Situasjonen rundt Israel og Palestina virker fastlåst. Forholdene for sivilbefolkningen i Palestina blir stadig mer umenneskelige. Arbeiderpartiet i Bergen fordømmer angrepet på uskyldige sivile den 7. oktober. Handlingen fra Hamas er en terrorhandling og Israel har en rett til å forsvare seg proporsjonalt. Terrorhandlinger kan aldri forsvares. Samtidig erkjenner vi at angrepet må forstås på bakgrunn av en årelang undertrykking av den palestinske befolkningen. Arbeiderpartiet i Bergen fordømmer Israels voldsomme invasjon av Gaza som har ført til ufattelige lidelser for sivile Palestinere. Manglende mat, strøm, vann, medisiner og helsehjelp er en katastrofe for befolkningen. En blokad som hindrer medisiner, mat og vann, er brudd på krigens folkerett. Partene har plikt til å sikre at nødhjelp kontinuerlig når frem til sivile, og at livsviktige funksjoner knyttet til liv og helse - som sykehus - opprettholdes. Vi tar skarpt avstand fra tanken på å avslutte økonomiske	Situasjonen i midtøsten krever handling	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
29	Arbeiderpartiets universitetslag	Grønn omstilling:	Taket for strømstøtte bør reduseres til gjennomsnittsførbruket i en enebolig. Enova tiltakene rettet mot borettslag bør løpende evalueres slik at de bidrar til økt energisparing. Det bør utarbeide egne tiltak for økt energisparing i utleieboliger. Hytteeiere bør få mulighet til å inngå langsiktige strømvavtaler slik bedrifter kan.	Regjeringen gir kompensasjon for strømforbruk av opptil 5000 kWh i måneden. Det er 3 x snittforbruket i en enebolig. Gjennomgang til NRK viser at de med høyest inntekt har fått mest i støtte. Strøm kommer til å være en begrenset ressurs fremover. Arbeiderpartiet bør derfor vurdere å sette ned taket tilsvarende en gjennomsnittlig enebolig. Det vil gi en mer rettferdig fordeling av fellesskapet ressurser og incentiv til investering i energisparing eller mindre boenheter. Om lag 1/3 bor i borettslag og sameier. Det er en areal effektiv og miljøvennlig boform. Frem til nylig har Enova prioritert tilskudd til varmepumper og energiforbedringstiltak i eneboliger. Dagens regjering har nylig gitt større muligheter for Enova støtte til borettslag. Det er viktig å løpende evaluere tiltakene slik at de treffer både de unike mulighetene og beslutningsprosesser i borettslag. Regjeringen bør utrede tiltak for økt energisparing i utleieboliger. 22% av husholdningene eier en fritidsbolig og 50% har tilgang til hytte. For mange er det en del av den norske kulturen. Det gis ikke strømstøtte til fritidsbolig, men for å gi innbyggerne forutsigbarhet bør de på lik linje med bedrifter kunne få inngå fastprisavtaler.	Oversendes redaksjonskomiteen	Energipolitikk
30	Arbeiderpartiets universitetslag	Andre tema:	Norge må fortsette å være en tydelig stemme for våpenhvile og arbeidet med å få til en varig og reell tostatløsning for Palestina og Israel. Norge må fortsette å kritisere Israels krigføring, brudd på folkeretten, krigsforbrytelser og forbrytelser mot menneskeheten. Flere israelske ministre og politikere har oppfordret til folkemord og avhumanisering av palestinere. Norge bør også utfordre USA som er Israels viktigste støttespiller. Kritikken rettes mot dagens Israel og ikke mot jøder. Norge bør anerkjenne Palestina som stat.	Utenriksminister Bart Eide beskriver situasjonen på Gaza som et helvete på jord og at ikke finnes noen verre humanitær krise. Antall drept har passert 23.000, der flertallet er barn og kvinner. Den internasjonale domstolen i Haag skal ta stilling til folkemord anklagene fra Sør-Afrika. USA er Israel viktigste, men blant stadig færre støttespiller og fortsetter å gi betydelig våpenstøtte.	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
31	Arbeiderpartiets universitetslag	Grønn omstilling:	Klimautfordringene er en av våre største oppgaver. Svært mange av FNs bærekrafts mål har klima som fellesnevner. Det gjelder liv i havet, liv på land, mat, helse, vann og klimahåndtering. Som et rikt land som profiterer sterkt på eksport av fossile brensler og bidrar til betydelige utslipp av klimagasser, bør Norge bidra med kunnskap for at verden skal nå målene som er satt. Dette krever betydelig forskningsinnsats. Bjerknessenteret er verdens ledende. For å sikre at de også kan levere i relevant forskning i fremtiden må finansieringen fra kunnskapsdepartementet bli permanent fra 2026.	Bjerknessenteret har i alle år hatt midlertidig finansiering, og siste periode løper ut 2025. Følgende forskningsfelt er prioritert i årene som kommer: Global klimamodellering. Den norske jordsystemmodellen er en av de viktigste bidragsyter til FN sitt klimapanel, og er blant de fem mest brukte i verda. Den er et viktig verktøy for å følge opp Paris-avtalen. Klimavarsel og effektforskning. Bjerknessenteret ligg helt i front når det gjelder å kunne varsle klima fra måneder til år. Det kan redusere risikoen som klimaendringene fører med seg, særlig relatert til ekstremvær, men også bedre forvaltning av fornybarressursene på land eller matressursene til havs. Havforsuring og karbonsyklusen i havet. Med klimaendringene er det forventet store endringer i havets fysiske og kjemiske sammensetning. En stor del av våre inntekter er knytt til havet, og slike endringer kan få stor betydning for Norge.	Oversendes redaksjonskomiteen	Klima og miljøpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
32	Arbeiderpartiets universitetslag	Andre tema:	Regjeringen må sørge for at proposisjonen for Arna-Stanghelle blir behandlet av Stortinget før NTP legges frem.	Fellesprosjektet Arna – Stanghelle E16/Vossabanen er hovedforbindelsen mellom de to mest folkerike områdene i landet, og en av de mest ulykke og rasutsatte stamveiene i landet. Prosjektet er klar til oppstart i 2024. 30 av 40 hus er innløst, anleggsstrøm er lagt frem for å realisere fossilfritt anleggsområde og arkeologiske undersøkelser er gjennomført Det mangler kun at regjeringen fremmer proposisjonen for Stortinget. Både statsminister og finansminister har vært tydelig på at fellesprosjektet skal prioriteres og har bevilget 300 mill.kr, som er det beløpet staten kan bevilge til prosjekter før de har fått formell oppstart. Vestland fylkeskommune har rangert prosjektet øverst på sin prioriteringsliste. Store deler av Bergensbanen holder 1900-standard, og det meste av godset til Bergensregionen kommer via jernbanen. De siste 30-årene har 53 mennesker mistet livet på denne delen av E16, og siden år 2000 har det gått 247 ras.	Oversendes redaksjonskomiteen	Samferdselspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
33	Arbeiderpartiets universitetslag	Andre tema:	"Det bør utredes nærmere om den nye universitets- og høyskoleloven bør legge til grunn en klar definisjon av hva som utgjør fusk, og om denne eventuelt skal ligge opp mot og parallelt med definisjonen av vitenskapelig uredelighet i forskningsetikkloven. Det bør videre utredes om det skal fastsettes sentrale regler eller retningslinjer for behandlingen av fuskesaker på den enkelte utdanningsinstitusjon. "	" Forslaget til ny universitets- og høyskolelov har fra flere hold fått kritikk for ikke å inneholde en entydig og klar definisjon av hva som utgjør fusk. Denne uklarheten kan bidra til å opprettholde det som i dag oppfatte som en sprikende praksis mellom utdanningsinstitusjoner på dette feltet, noe som kan oppfattes som lite rettferdig. Forslaget har videre blitt kritisert for å legge til grunn en forståelse av fusk som går langt lengre enn standardene som gjelder for vitenskapelige ansatte, spesielt hva gjelder såkalt «selvplagiering». Et annet problem som Arbeiderpartiets Universitetslag kan påpeke, er at det gjelder svært vekslende praksis mellom utdanningsinstitusjoner når det kommer til hvordan saker hvor det mistenkes fusk behandles. For å sørge for en effektiv og rettssikker behandling av påstander om fusk bør det utredes nasjonale retningslinjer for behandlingen av slike saker. "	Oversendes redaksjonskomiteen	Utdanningspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
34	Arbeiderpartiets universitetslag	Grønn omstilling:	Det er knapphet på fornybar energi og energiloven sitt prinsipp om «første-mann-til-mølla» må erstattes av kriterier som vektlegger samfunnsnytt. Aktuelle kriterier bør være verdiskaping, sysselsetting, kortreist kraft og regionale hensyn. Det må bli mer åpenhet om prioriteringene og Fylkeskommunene bør derfor få en aktiv rolle som sikrer lokal forankring og hva som legges til grunn for prioriteringene.	"Energiloven er basert på at det er god tilgang på kraft og har lagt til grunn et system med «første-mann-til-mølla». Det har ikke vært åpenhet om hvem som søker og hvor stort kraftbehov som er meldt inn. Erfaringene viser at store aktører melder tidlig inn kraftbehov og ofte med høy margin. Når fornybar kraft er blitt en begrenset ressurs så er det behov for prioritering av den fornybare energien til virksomheter som samsvarer med ønsket samfunnsutvikling. Det er også behov for større åpenhet om prioriteringene. Fylkeskommunen bør derfor få en aktiv rolle i prioriteringen. Det vil sikre åpenhet om hva som legges til grunn for prioriteringene og gir økt lokal forankring. Det bør i større grad være regional balanse mellom produksjon og forbruk. Det sparer energitap på overføring, reduserer behov for nettutbygging og gir lokale incentiver til å prioritere utbygging av kraft.	Oversendes redaksjonskomiteen	Energipolitikk
35	Arbeiderpartiets universitetslag	Et samfunn med små forskjeller:	Skatt er det viktigste fordelingsverktøyet vi har, og er avgjørende for tilliten i samfunnet og oppslutning om velferdsstaten. I en tid med økende økonomiske forskjeller er det ekstra viktig å sikre at skattesystemet bidrar til rettferdig omfordeling og se om vi skatter arbeid, kapital, arv og eiendom på en måte som støtter opp under ønsket samfunnsutvikling. Skatt på arv og formueskatt er de to sterkeste instrumenter for omfordeling. Skatteutvalget sine faglige anbefalinger er balanserte. Arbeiderpartiet mener derfor at regjeringen prioriterer å vurdere anbefalingene til skatteutvalget.	I desember 2022 ble NOU 2022:20 Et helhetlig skattesystem overlevert regjeringen. Finansministeren la rapporten i en skuff.	Oversendes redaksjonskomiteen	Skattepolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
36	Enkeltmedlem	Et samfunn med små forskjeller; Hverdagsutfordringer; Andre tema:	- tannhelse må likestilles med andre helsetjenester vedr. brukernes finansiering - egenandeler i helse må fjernes - blå resept som brukes i pågående behandlingsopplegg utvides til å kunne gi rabatt ved; svømmehaller, treningsstudio, deltagelse i idrettsarrangement (f.eks. løp), leie eller kjøp av el-sykkel - gi økonomisk stimulansetilbud over Statsbudsjettet til kommuner som vil legge bedre planmessig til rette for husbåter og minihus - doble Husbankens lånerammer og utvide målgrupper sosioøkonomisk - gå gjennom Enovas støttepakke for miljøtiltak med blikk for å øke mulighetene for folk med svak økonomi til å få delta her - ta tilbake politisk kontroll av rentepolitikken -	- tannhelse: dårlig økonomi gjør at tannhelse forverres, med konsekvens for den totale helsesituasjonen til folk - kfr bl a hjertehelse. De i laveste sosialgrupper har dårligst helse og kortest levealder - egenandeler: fordi disse rammer laveste sosialgrupper mest - blå resept: fysisk opptrening en sentral del av de fleste behandlingsopplegg, men det koster privatøkonomien mye å entre betalt trening. De som er hardest rammet både helsemessig og økonomisk, er lavere sosialgrupper - alternativ husbygging ved husbåter og minihus: dette er rimeligere løsninger og mer bærekraftig enn trad. boligbygging og vil slik kunne gi flere økonomisk vanskeligstilte økt adgang til egen bolig - Husbanken: dens rammer er kraftig redusert siste år og alminnelige folks økonomi rammes særlig bl a i forhold til boligsituasjonen - Enova: tiltakene treffer best de øverste sosialgruppene, dette er udemokratisk - rentepolitikk: markedsstyringen av nasjonal økonomisk politikk må opphøre fordi den ikke har noe annet perspektiv på omfordeling enn fortjeneste for de kapitalsterke	Oversendes redaksjonskomiteen	Diverse

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
37	Bergen AUF	Digitalisering:	AiB vil: ● Fjerne mobiltelefonen i skoletiden på grunnskolen ● Begrense bruken av digitale hjelpemidler i grunnskolen til fag hvor det er formålstjenlig	Norske elever lærer stadig mindre, har større fokusvansker og gjør det generelt dårligere i sammenliknende undersøkelser. De siste 10-15 årene har vist en negativ trend i elevenes prestasjonsevne, og stadig flere rapporter peker på smarttelefonens, og særlig de sosiale medienes, inntog i norske klasserom som en viktig drivfaktor i denne utviklingen. Digital kunnskap og kompetansebygging i skolen vil fortsatt være en forutsetning for å sikre norske skoleelevers tilpasningsdyktighet i et moderne arbeidsliv. Det er likevel viktig at det norske skolevesenet tar sin del av ansvaret for elevenes mulighet til god læring og viser en ansvarlig tilnærming til skjermbruk, særlig i de lavere trinnene. En betydelig andel av døgnet timer tilbringes i klasserommet og det er viktig at skolen er dette samfunnsansvaret bevisst. Digitale plattformer må nødvendigvis fortsatt ha en sentral plass i undervisningen, men det er viktig at skoleverkets virksomhet er fundert i den pedagogisk og psykologisk forskning og følger et "føre var-prinsipp" i henhold til denne. Et viktig tiltak for å redusere de negative aspektene ved en digital skolehverdag er å fjerne mobiltelefonen, som en ikke konstruktiv distraksjon, fra	Oversendes redaksjonskomiteen	Skolepolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
38	Bergen AUF	Andre tema:	Gratis DPS mellom 18 og 25 år. AiB vil: -Styrke psykisk helsehjelp for unge ved å utvide tiden det er gratis å gå til psykolog til å inkludere 18- til 25åringer. -Ordningen skal også gjelde studenter som har betalt semesteravgift.	Overgangen mellom BUP og DPS kan være krevende, særlig når dagen du blir myndig så må du betale for psykisk helsehjelp som mange sårt trenger. En dag fra eller til gjør ikke at man står mer stabilt på beina, eller at man sliter mindre en i går. Du er fortsatt ung som tidlig myndig, selv om det står på papir at du er voksen. Og psykisk helsehjelp er ofte nødvendig selv om du ikke kan betale flere hundrelapper i måneden. Også fulltidsstudenter, uavhengig av alder, står i en sårbar økonomisk situasjon. Derfor bør en ordning med gratis DPS-tjeneste også gjelde studenter som betaler semesteravgift	Oversendes redaksjonskomiteen	Helsepolitikk
39	Bergen AUF	Andre tema:	Grenseundervisning i barnehagen. AiB vil: -At barn skal få stille spørsmål og lære av en fagperson om kropp, identitet og grenser fra og med barnehagen. -Forby lukkede eller skjermede rom i barnehagen, førskolen og/eller småtrinnet i barneskolen.	Barnets sikkerhet og barnets beste skal alltid være en prioritet. Barnehagen er for de fleste den første sekundære sosialiseringsspross og bør derfor formidle bedre hvor grensen går hos en selv, men og hos andre. Barn som opplever overgrep, vet sjeldent selv at det er galt og har høyere sannsynlighet for å utsette andre barn for det samme. For å forhindre dette blir målet å skape en åpen dialog om hva som er greit og ikke. Ved å forby lukkede og skjermede rom, så er det ikke lenger mulig for at ansatte i like stor grad kan utnytte mangelen på innsyn.	Oversendes redaksjonskomiteen	Oppvekstpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
40	Bergen arbeidersamfunn		Internasjonal politikk- Palestina Bergen Arbeidersamfund ber regjeringen: - Vurdere våpen leveranser til Israel med mål om å stanse avtaler, om anklager om folkemord blir bevist eller funnet sannsynlig av International Criminal Court. - Støtte Palestinas kamp for menneskerettigheter og en egen stat. - Kreve at Israel umiddelbart sikrer humanitære tryggingstiltak for palestinske flykninger på Gaza.		Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk
41	Laksevåg arbeidersamfunn	Andre tema:	Arbeiderpartiet må boikotte alle varer fra Israel, og stoppe våpen eksport til alle land som handler våpen med Israel. Stopp folkemord på Gaza.		Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk
42	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	Grønn omstilling:	Arbeiderpartiet sier nei til bygging av Hordfast.	Hordfast er et stort veiprosjekt som har en rekke uheldige konsekvenser. Det representerer en stor nedbygging av viktig natur, bidrar til økte klimagassutslipp og kostnaden er svært høy. Det betyr at det blir mindre midler til å prioritere de viktigste prosjektene for vår region; Bybane til Åsane, ny og trygg vei mellom Bergen og Voss og ny Nordhordlandstunell.	Oversendes redaksjonskomiteen	Samferdselspolitikk
43	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	Grønn omstilling:	Nedbygging av natur: Naturmeldingen må resultere at vi får oversikt over hvordan vi behandler dyrebare naturområdet. Vi må jobbe for et bedre naturregnskap, for på denne måten sikre naturvern av sårbare områder. Vi må begrense hyttefelt som krever enorme naturressurser. Utviklingen går i feil retning for naturen, og over år vil dette gi alvorlig samfunnsproblem.	NRK har den siste tiden avdekket massiv naturtap i Norge: «Hver dag hogger og sprenger vi bare litt til...» Hver dag ofrer vi tusenvis av naturområder som vi egentlig er enige om å ta vare på. Dette har blitt til 44 000 inngrep på 5 år. Disse inngrepene er ikke en del av en overordnet plan, men hver kommune sier ja og nei.	Oversendes redaksjonskomiteen	Klima og miljøpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
44	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	Hverdagsutfordringer:	Vold i nære relasjoner Forslag: - La flere få godkjent søknad av voldsalarm. - Legge bedre til rette for at flere domfelte blir pålagt omvendt voldsalarm. - Øke kapasiteten for flere overgangsboliger i Bergen kommune.	Alle tilfeller av partnervold utgjør varslede tragedier. Siden 2000 har omtrent 200 personer blitt drept, med partneren som mistenkt av politiet eller dømt i rettssystemet. Dessverre er flertallet av ofrene kvinner. Dramatikken begynner med vold i nære relasjoner. Den begynner med stalking, med å ignorere betydningen av et tydelig nei. Den starter med manglende evne til å akseptere at forholdet er over. Bare åtte dager inn i 2024 har seks personer allerede blitt ofre for det politiet mener er drap. Dette var ikke starten på et nytt år som noen av oss ønsket. Like før jul presenterte regjeringen en opptrappingsplan mot vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep mot barn og unge. Politikk nedfelt på papir har ingen verdi hvis den ikke blir omsatt til praktisk handling i samfunnet. Dette handler om menneskeliv!	Oversendes redaksjonskomiteen	Justispolitikk
45	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	Andre tema:	Norge må anerkjenne Palestina som en selvstendig stat. Norsk boikott av Israelske varer som produseres på okkuperte områder frem til okkupasjonen av Palestinske områder opphører.	Fana og Ytrebygda Arbeiderparti krever at den norske regjeringen anerkjenner Palestina som en selvstendig stat. Norske myndigheter må legge til rette for en internasjonal boikott av varer produsert på okkupert palestinsk område. Israel må avslutte okkupasjonen og annekteringen av palestinsk land. Den folkerettsstridige muren må rives.	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk
46	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	Andre tema:	Gjenopprette ambassaden på Sri Lanka.	I flere år har Norge vært sterkt engasjert på Sri Lanka, og i løpet av 2021 ble det investert 7,3 millioner kroner i opprettelsen av en ny ambassade. Imidlertid er det nå besluttet å stenge ned ambassaden, noe som har ført til kritikk. Tidligere utviklingsminister Erik Solheim karakteriserer beslutningen som uklok og kortsiktig. Dette kommer som en skuffelse for norsk-tamiler og sivilsamfunnet på Sri Lanka, som uttrykker sin misnøye med avgjørelsen. Stengingen av ambassaden blir sett på som et tilbakeslag for det langvarige engasjementet Norge har hatt i regionen.	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
47	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Arbeiderpartiet vil fortsatt gjøre alt vi kan for raskest mulig byggestart for Åsanebanen med forlenget Fløyfjellstunnel.	2 Uttalelse: Bybanen skal frem! Forslag: Arbeiderpartiet vil fortsatt gjøre alt vi kan for raskest mulig byggestart for Åsanebanen med forlenget Fløyfjellstunnel. Begrunnelse: Allerede i valgkampen advarte Rune Bakervik om nytt kaos rundt bybanen hvis Høyre vant valget. «- Tøvv», svarte Høyres Christine Meyer til VG 26. august: «- Høyre har vært klinkende klar på at vi ønsker å bygge banen til Åsane, og at vi ikke tar omkamp. De eneste som later til å ikke ha fått dette med seg, er åpenbart Bakervik og Engø». Situasjonen etter valget er enda mer kaotisk enn fryktet. Mens fylkeskommunen graver langs den vedtatte traseen i forbindelse med grunnundersøkelser og forberedende arbeider, graver byrådet i Bergen seg ned i nye omkamper og utredninger. Det som skjer er svært alvorlig for framdriften til prosjektet. Det er kjent fra før at samferdselsetatene har lagt opp til en altfor sein byggestart på forlengelse av Fløyfjellstunnelen, men vi var innstilt på å ta kampen for bybanen hvis vi fikk fortsette å styre byen. Når vi nå har mistet makten, er det enda viktigere at vi likevel tar kampen. Vi kan ikke stole på Høyre og Åsanebanen er for viktig til å	Oversendes redaksjonskomiteen	Samferdselspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
48	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Stans massedrapene i Palestina! Arbeiderpartiet i Bergen krever at den norske regjeringen legger inn krav om umiddelbar våpenhvile og anerkjenning av at det palestinske folket også har menneskerettigheter – rett til liv og land.	Begrunnelse: Åsane AP tar kraftig avstand fra de fullstendig uproporsjonale og dehumaniserende militære voldshandlingene som Israels styrker utfører på Gazastripen. Vi tar også avstand fra drap og voldshandlinger væpnede bosettere begår på Vestbredden. Vi fordømmer den israelske okkupasjonen og gir vår støtte til Sør Afrikas rettsprosess i Den internasjonale menneskerettsdomstolen for å få dømt Israel for folkemord. Det som skjer på Gaza, er så grove angrep på folkeretten og menneskerettighetene at alle som har tales bruk må protestere! Ingen land kan hevde retten sin til selvforsvar med å teppebombe sivile områder, bombe sykehus og skoler, drepe journalister som rapporterer fra krigsområdet og strupe mat-medisin - vann- og drivstoff-forsyninger til sivilbefolkninga. Smittsomme sykdommer breier om seg, og legger enda flere døde til de om lag 24.000 menneskene som allerede er direkte drept av bomber og soldater. I skrivende stund er det nå mellom 60.000 og 100.000 mennesker som er skadet av	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk
49	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Gi umiddelbart varig opphold til enslige mindreårige asylsøkere og ikke revurdere oppholdstillatelsen ved fylte 18 år.	5 Endring i asylpolitikken: Enslige mindreårige asylsøkere Begrunnelse: Barn og unge som kommer til Norge og har begynt å slå rot, integrert med venner og aktiviteter i nærmiljøet, har lært seg norsk og er i gang med skole med sikte på en framtid her, blir (re)traumatisert og lever med ekstrem usikkerhet når de vet at de kan bli sendt ut når de blir 18. Vi må forebygge at de flykter på nytt og forsvinner, med alvorlig fare for å havne i kriminalitet og gå sosialt til grunne. Det er ikke rettsstaten verdig å sette sårbare unge i en slik situasjon.	Oversendes redaksjonskomiteen	Justispolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
50	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Gi amnesti og varig opphold til langtidsboende voksne asylsøkere som ikke har fått godkjent asylsøknaden og ikke har latt seg returnere.	6 Endring i asylpolitikken: Langtidsboende voksne asylsøkere Begrunnelse: Det har vært noen eksempler på at asylsøkere har levd i årevis som papirløse, med mangel på sosiale og økonomiske rettigheter. Å ha folk i en slik limbotilværelse er sterkt ødeleggende for den som blir utsatt for det, og det er uverdigg for et sosialdemokratisk, humant samfunn og et brudd på menneskerettighetene å la mennesker leve under slike forhold. Det samme gjelder for foreldre som får utvisningsvedtak, der det også er viktig å ta hensyn til de alvorlige belastningene som barnefamiliene blir utsatt for i en slik situasjon. Det er ikke så mange personer dette gjelder, og det er ikke rimelig å sette "innvandringsregulerende hensyn" foran de dypt menneskelige og humanitære hensynene som det her er snakk om.	Oversendes redaksjonskomiteen	Justispolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
51	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Arbeiderpartiet i Bergen vil jobbe for å styrke prioriteringen av helsetjenester for mor etter fødsel.	8 Kvinnehelse: Oppfølging av mor etter fødsel Begrunnelse: Kvinnehelse er både samfunnshelse og god samfunnsøkonomi. Mødre er en enorm ressurs, som bringer fram neste generasjon. Mors helse i barsel- og spedbarnstiden er av stor betydning barnets helse. Nov. 2023 fødte jeg på KK i Bergen, og så at oppfølging av mor etter fødsel ikke er prioritert. - Jeg fikk komplikasjoner dager etter hjemkomst, istedenfor å få komme til KK, måtte jeg og den nyfødte først på legevakten, der vi satt sammen med syke med luftveisinfeksjoner. - Det skal finnes tilbud om hjemmebesøk av jordmor etter fødsel, men det er ikke garantert, grunnet manglende kapasitet (kilde: uttalelse fra jordmor som ikke rakk å følge meg opp). - Det er tilbud om 6-ukerskontroll for mor, men mor må selv bestille time. Ingen systemer fanger opp de som ikke benytter tilbudet. Det er også fastlegekrise, jeg fikk kun telefontime. - Jeg opplevde lite konkret informasjon om hvor hjelp for en eventuell fødselsdepresjon kan fås, og hva som eventuelt ville skjedd videre. Konsekvenser kan bli at de som virkelig trenger oppfølging ikke fanges opp, f.eks. kan en depresjon gjøre det vanskeligere å søke hjelp på egenhånd. Et	Oversendes redaksjonskomiteen	Helsepolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
52	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Vestland Arbeidarparti vil at utmarkseiendommene som forvaltes av Opplysningsvesenets fond skal overføres til Statskog for å sikre en helhetlig forvaltning av statens utmarkseiendommer som bygger på kompetanse på natur- og viltforvaltning og garanterer allmennhetens tilgang til jakt, fiske og friluftsliv.	9 Vi eier prestegårdsskogene Forslaget gjelder 900 000 dekar med skog- og utmarkseiendommer som tidligere tilhørte statskirken. De tilhører nå staten, men forvaltes fortsatt av Opplysningsvesenets fond (OVF). Eiendommene ligger spredd over hele landet. Regjeringen arbeider nå med å vurdere den framtidige forvaltningen, og Norges jeger- og fiskerforbund (NJFF) har foreslått å overføre forvaltningen av disse skogs- og utmarksarealene til Statskog. Det er nedfelt i Statskogs strategi at de skal «være en garantist for allmennhetens tilgang til jakt, fiske og friluftsliv». Statskog er en motvekt til en utvikling der jakt og fiske mer og mer blir et knapphetsgode i et fritt marked. Mandatet til OVF sier derimot at det «skal drives til markedsmessige betingelser», og at fondet «skal forvaltes effektivt og gi best mulig avkastning». OVF sine årsrapporter fremhever at det er «en økt betalingsvilje for bruk av skog og utmark til jakt og fiske». Utmarkseiendommene hos OVF er stor sett små og mellomstore, men likevel verdifulle områder. De fleste ligger nær der folk bor, lett tilgjengelige for store befolkningsgrupper mtp. jakt, fiske og annet friluftsliv. En felles forvaltning vil gi en likere tilgang til jakt og fiskeområder for alle i Norge, også i de	Oversendes redaksjonskomiteen	Klima og miljøpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
53	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Arbeiderpartiet vil tilbakeføre ansvaret for plan- og bygningsloven fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Klima- og miljødepartementet og legge til rette for en sektorovergripende forvaltning av natur som gjør oss i stand til å følge opp målene i naturavtalen.	10 Naturavtalen krever bedre samfunnsplanlegging NRK har dokumentert at det forsvinner 17 kvadratmeter natur i minuttet. Det trengs kraftfulle tiltak for en bedre og mer helhetlig samfunnsplanlegging, og tiltakene må settes inn nå. Bærekraft og naturforvaltning henger også sammen med at samfunnet må planlegge for mer ekstremvær og styrket beredskap. Kommunene må settes i stand til å føre en bedre arealpolitikk. Hurdalsplattformen har et eget punkt om å ivareta hensynet til natur og klima i plan- og bygningsloven. Med den internasjonale naturavtalen som ble inngått i desember 2022 er det bare blitt enda viktigere å sørge for at klima og natur blir rammen rundt all annen politikk – slik vi sa i valgkampen 2021 at det skulle være. Høyre-regjeringen svekket hensynet til naturen og klimaet da de i 2018 overførte ansvaret for plan- og bygningsloven fra Klima- og miljødepartementet til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. «Skal vi forhindre at norsk natur forsvinner bit for bit i stadige kompromisser med ulike sektorinteresser, må det til en mer langsiktig balansering av ulike hensyn. Dette krever mer kunnskap, en endring av ansvarsfordeling og makt i forvaltingsapparatet og et naturvedtak som	Oversendes redaksjonskomiteen	Klima og miljøpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
54	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Arbeiderpartiet skal opprette en ordning med et Miljøombud for å styrke arbeidet å bevare naturen for fremtiden og sikre at ingen arter eller naturtyper går tapt.	11 Miljøombud Begrunnelse Verden og Norge står overfor en naturmangfoldskrise der stadig større arealer bygges ned og flere tusen arter og naturtyper trues av utryddelse. Vi trenger økt oppmerksomhet rundt dette og sterkere oppfølging av nasjonale målsettinger. I tillegg må vi styrke oppfølging og tilsyn med det lovverket som skal ivareta naturmangfoldet. Hensikten med et Miljøombud er å ha en politisk uavhengig instans som vurderer om Naturmangfoldlovens krav og intensjoner overholdes, på linje med sivilombud, barneombud, forbrukerombud og likestillingsombud. Ombudet skal ha til oppgave å fremme langsiktige interesser knyttet til biologiske, landskapsmessig og geologisk mangfold overfor det offentlige og private, og skal følge med på utviklingen av statusen for miljøet med et særlig fokus på ivaretagelse av slikt mangfold.	Oversendes redaksjonskomiteen	Klima og miljøpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
55	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Arbeiderpartiet i Bergen vil arbeide for en feministisk samferdselspolitikk til beste for hele byen. En forutsetning for god samferdselspolitikk er likestilt deltakelse og representasjon i beslutningstaking og planleggingsprosesser. Feministisk samferdselspolitikk anerkjenner at ulike grupper kan ha unike utfordringer og behov når det gjelder transport, og det søker å adressere disse for å skape et mer inkluderende og rettferdig transportsystem. Det er viktig å merke seg at tilnærmingen kan variere avhengig av kulturelle, geografiske og økonomiske forskjeller, og at behovene er forskjellige for ulike aldersgrupper.	12 Feministisk samferdselspolitikk er god samferdselspolitikk Begrunnelse: Feministisk samferdselspolitikk er en tilnærming til planlegging og innføring av transportinfrastruktur og -tjenester som tar hensyn til kjønnsrelaterte ulikheter og behov. Målet er å skape samferdselsløsninger som er mer rettferdige, inkluderende og tilpasset både kvinner og menn. Samferdselsløsningene skal primært planlegges ut fra gående, syklende og kollektivbrukeres perspektiv. Integrering av kjønnsperspektiver i all planlegging for å sikre at offentlige rom og transportinfrastruktur er utformet med tanke på innbyggernes behov. Alle skal være trygge når de går, sykler eller reiser kollektivt. Dette kan inkludere tiltak som bedre gatebelysning, bedre oversikt langs gater og veier, synlige vektere, videoovervåkning og design av holdeplasser, terminaler og andre offentlige områder som kan redusere risiko for overgrep og trakassering. Gangveier til stasjoner og holdeplasser bør være godt opplyste. Transporttjenester skal være tilgjengelige og utformet for å imøtekomme ulike behov og livsfaser. Tilgjengelig kollektivtransport kan inkludere informasjonssystemer som tar hensyn til	Oversendes redaksjonskomiteen	samferdselspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
56	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Arbeiderpartiet sier nei til bro over Bjørnafjorden.	16 Nei til bro over Bjørnafjorden VAP har i arbeidet med Nasjonal Transportplan vært tydelige på å prioritere liv, helse og rassikring. Men å prioritere noe, betyr også å si nei til noe annet. Vestland Ap må nå ta tydelig stilling mot forslaget om bro over Bjørnafjorden. Både LO Vestland, NHO Logistikk og transport, NHO Sjøfart, Lastebileierforbundet og Transportarbeiderforbundet har vært tydelig kritiske til «monsterbroen» – sammen med Naturvernforbundet og andre miljøorganisasjoner. I 2022 vedtok et enstemmig årsmøte i Vestland Ap å stille krav om utredning av indre trasé for Hordfast. Indre trasé kan realiseres etappevis, med mer nøktern standard, lavere kostnader og langt mindre naturinngrep. Flere og bedre ferger kan også være et alternativ. Men planene om bro over Bjørnafjorden må legges i skuffen.	Oversendes redaksjonskomiteen	Samferdselspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
57	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Arbeiderpartiet vil legge til grunn for all transportplanlegging og utbygging at mobiliteten i 2050 er uten utslipp og uten større arealbeslag enn i dag. Transportetatene sitt ansvar for å følge dette opp må forankres i lovgivningen.	17 Transportplanlegging og utbygging: Begrunnelse: Dersom vi skal klare å nå målsettingene om kutt i klimagassutslipp og hindre tap av naturmangfold må vi må endre dagens system for transportplanlegging der transportetatene legger til grunn en fremskriving av dagens transportmønster i sine kartlegginger for fremtidens etterspørsel etter transport og planer for utbygging. Transportetatene må planlegge for hvordan samferdselssektoren kan bidra til et transportsystem som legger beslag på minst mulig areal og energi. Dette vil bidra til den langsiktige omstillingen og til å nå de kortsiktige klimamålene. Det vil styrke arbeidet med å ivareta målsettingene for vern av natur og bidra til at truede arter og naturtyper ikke går tapt. Dette vil utgjøre en viktig del av de helhetlige klima- og naturplanene og må være avgjørende for prioriteringene som gjøres i de ansvarlige departementer. Det må vurderes om en forankring av et slikt ansvar skal inkluderes i lovgivningen.	Oversendes redaksjonskomiteen	Samferdselspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
58	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Arbeiderpartiet må gå inn i valgkampen 2025 med tydelig politikk for større politisk kontroll over strømprissystemet, færre fordyrende mellomledd og mer forutsigbarhet for strømbrukere og industri.	18 Valg 2025 Begrunnelser: • Liberaliseringen av strømsystemet med ny Energilov i 1991, markedsvingningen med opprettelse av kraftbørsen Nord Pool, EUs 3.energipakke og flere utenlandskabler, har medført et strømsystem til stor skade for norske offentlige og private virksomheter (utenom olje-gass). • Strømpris- og strømsystem angår alle, fordi nok, og billig strøm er forutsetningen for vårt moderne samfunn og vår industri (utenom olje-gass). Det er stor skuffelse og sinne over at politikerne etter 1991 har gitt vekk vannkraft vår til markedskreftene. SSB hevdet (før kronekursen falt) at strømpris var hovedårsak til høy inflasjon. • Arbeiderpartiet må gå til valg på politisk kontroll over strømsystemet. Strøm må bli et fellesgode, en del av norsk infrastruktur, og ikke overlates til «markedet». Strøm er ikke en tilfeldig vare. For å få billig strøm, foreslås en to-prisordning (fremme effektivisering), hvor strømpris fastsettes ut fra kostnader ved produksjon, distribusjon/salg, vedlikehold/effektivisering, pluss begrenset avanse til eierne av strømanlegg. Nokså sannsynlig at Norge med dagens strømpolitikk vil miste industri (utenom olje-gass) pluss annet næringsliv, og etter hvert blir fattigere • Mål om politisk kontroll over strømsystem og	Oversendes redaksjonskomiteen	Energipolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
59	Åsane arbeiderpartilag		19 Strømpriser og offentlig styring av kraftsektoren Forslag: Arbeiderpartiet skal sikre økt folkevalgt styring av produksjon, distribusjon og omsetning av norsk fornybar strøm.	19 Strømpriser og offentlig styring av kraftsektoren Begrunnelse Norsk energiproduksjon og strømpriser skal sikre innbyggere og næringsliv rimelig og trygg tilgang på strøm. Gjennomføring av disse tiltakene vil bidra til dette: • Ta kontroll over krafthørsen NordPool og la Statnett og norske kraft- og nettselskap stå for omsetningen av strøm. • Innføre et to-prissystem for strømforbruk i husholdninger der prisen for et gjennomsnittelig normalforbruk beregnes som kostpris med et påslag til selskapene til investeringer og vedlikehold. Pris for trinn to kan legges noe høyere for å stimulere til energiøkonomisering. • Bruke det nasjonale eierskapet til å sikre konkurransedyktige langsiktige kraftavtaler for industri og næringsliv. • Sette krav om minimum magasinfylling hele året – og sørg for at dette etterleves. • Reforhandle avtalene om utenlandskablene slik at Norge har nasjonal kontroll med hva som skal gå ut og inn av strøm. • Pålegge Statnett å investere i stamnettet slik at en unngår flaskehalsene som skaper de store prisforskjellene innenlands. • Stopp elektrifiseringen av sokkelen • Støtte styring med Statkraft og Statnett slik at	Oversendes redaksjonskomiteen	Energipolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
60	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Arbeiderpartiet ønsker samarbeid mellom kommunen/skolene og frivillige kulturorganisasjoner og den kommunale kulturskolen, med LIM-prosjektet som forbilde.	20 Fra LIM til LIMM. Tilgang til kultur rett etter skoletid i Bergen kommune LIM-prosjektet inneholder tilbud om leksehjelp, idrett og mat rett etter skoletid noen dager i uken. Dette er et prosjekt som har startet opp på Slettebakken skole i samarbeid med Sportsklubben Trane, og som er blitt videreført på en rekke skoler i Bergen. Tilbudet er gratis. Prosjektet har som mål å skape gode aktivitetsmuligheter for elevene uansett bakgrunn, og bidra til en god oppvekst der alle får samme muligheter for lek, aktivitet og læring. Idrettslagene har ansvar for å organisere idrettsaktivitetene og de stiller med egne instruktører, mens skolen har ansvar for å organisere leksehjelp. Aktiviteter som kor, korps og orkester inkluderes sjelden i denne typen tilbud. Kunst og kultur er ofte kostbare aktiviteter. Bare ett av ti barn får undervisning ved de kommunale kulturskolene og enda færre spiller i korps, orkester eller synger i kor. Siden 2000 har andelen barn med foreldre fra lavere sosioøkonomisk status sunket betraktelig, og det er grunn til å hevde at tilgangen til å drive kulturaktiviteter har tydelig sammenheng med foreldrenes økonomi og utdanningsnivå. Tilbud om å delta i kor, korps og orkester umiddelbart etter skoletid i skolene og på skoleplassen vil være en god forløper.	Oversendes redaksjonskomiteen	Oppvekstpolitikk
61	Fagbevegelsens partilag	Riktig kompetanse og nok folk.; Hverdagsutfordringer.; Andre tema:	Medvirkning i kollektivbransjen. Arbeiderpartiet skal være en garantist for at de ansatte i kollektivbransjen får reell medvirkning på sine arbeidsplasser, og skal jobbe for at de ansatte får sin tariff-festede rett til medbestemmelse, uansett hvilken form det tar	Siden innføringen av anbud i kollektivtrafikken vår har de ansattes rett til medvirkning vært under sterkt press. Konsekvensene av dette er mange og diverse. Sikkerhetsstandardene på bussene er noe bussjåfører har varslet om i årevis, men på grunn av manglende medvirkning har ikke noe skjedd med situasjonen før nå nylig når de endelig klarte å skrike høyt nok til at politikerne hørte det. Vi i arbeiderpartiet kan ikke godta situasjonen forblir slik at de ansattes stemme ikke høres når beslutninger tas.	Oversendes redaksjonskomiteen	Samferdselspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
62	Fagbevegelsens partilag	Hverdagsutfordringer; Grønn omstilling:	Strøm – En strategisk ressurs Strøm skal være en strategisk samfunnsressurs under demokratisk politisk kontroll. Prisdannelsen i kraftsystemet må settes med basis i produksjonskostnadene, ikke slik dagens børsdrevne marked fungerer, der prisen styres av høyeste budgiver i Europa. Strøm er en strategisk innsatsfaktor for industrien og et grunnleggende gode for husholdningene, og skal omsettes uten å bidra til finansielle spekulasjoner og uakseptable profittmarginer til kraftprodusentene	Strøm til en forutsigbar pris som sikrer konkurransefortrinn, sammen med forsyningssikkerhet, ny industrireisning og klimamål skal være førende for hvordan det norske kraftsystemet bør organiseres.	Oversendes redaksjonskomiteen	Energipolitikk
63	Fagbevegelsens partilag	Riktig kompetanse og nok folk; Grønn omstilling:	Økt tilgang på kraft · Vi trenger økt tilgang på kraft for å sikre tilstrekkelig fornybar kraft til ny og eksisterende industri på fastlandet, samtidig som tiltak for å redusere klimagassutslipp fra norsk olje- og gassproduksjon gjennomføres. · Vi trenger økt tilgang på kraft for å gjennomføre en kraftfull satsing på grønn industriomlegging og industrietablering. · Vi trenger økt tilgang på kraft for å utnytte vår kompetanse og øke leverandørindustriens markedsandeler innen vindkraftutbygging, både til lands og til havs i hele landet.	Det vil mest sannsynligvis bli kraftunderskudd i Norge fra 2027, derfor er det behov for en vesentlig økt kraftproduksjon i hele landet i årene framover. Dette må skje samtidig med en forsterket satsing på utbygging av linjenettet, slik at kraften kommer fram over hele landet. Våre vannkraftressurser og vannmagasiner gir et godt utgangspunkt for å møte de nye utfordringene. Disse mulighetene må utnyttes. Vår kraftproduksjon skal skape muligheter, ikke sette begrensninger.	Oversendes redaksjonskomiteen	Energipolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
64	Fagbevegelsens partilag	Riktig kompetanse og nok folk.; Grønn omstilling.; Andre tema:	Prioritering av kraft. Vår næringsutvikling bygger på skuldrene til dagens bedrifter. Eksisterende arbeidsplasser og virksomheter må gis forrang ved nettutvikling og tildeling av kraft. Vi må derfor ha kriterier for nettilknytning hvor vi: · prioriterer eksisterende industri. · sikrer fremveksten av ny grønn industri og samfunnsnyttig datalagring. · sier nei til kryptovaluta. Myndighetene må sikre at alle muligheter for økt kraftproduksjon utnyttes gjennom blant annet: · Oppgradering, opprusting og utvidelse av vannkrafta · Vi må hente ut alt potensiale som ligger i mulighetene ved opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraft. Myndighetene må gjennom sitt eierskap aktivt styre Statkraft og andre offentlig eid kraftselskap til å oppgradere vannkrafta. · Vi må gjennomgå tidligere vernevedtak og vurdere utbygging av magasinkapasitet, både i regulerte og ikke-regulerte områder Vi må ikke med å få ned behandlingstiden for å få	Vi må prioritere krafttildeling og nettutvikling for å sikre god industriutvikling. Industri som leverer merverdi til samfunnet i form av arbeidsplasser og styrket leverandørindustri må få forrang.	Oversendes redaksjonskomiteen	Energipolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
65	Fagbevegelsens partilag	Grønn omstilling; Andre tema:	Vi må legge til grunn at våre mellomlandsforbindelser opprettholdes, men at: · Når «levetiden» for kablene løper ut, må eventuell videreføring og oppgradering vurderes i en samfunnsøkonomisk sammenheng, på samme måte som ved nyetableringer. · Norge må arbeide for et system som i større grad vektlegger det enkelte lands fortrinn og behov for forsyningssikkerhet. For Norge er det viktig at avtalene for utveksling ivaretar verdien av våre flerårsmagasiner og effekten vi kan oppnå blant annet gjennom økt bruk av pumpekraft. Hvordan mellomlandsforbindelsene skal brukes må gjennomgå i samarbeid med våre naboland, og tiltak som kan redusere prissmitten gjennom kablene må på plass gjennom reforhandling av eksisterende avtaler. Både husholdninger og bedrifter trenger en mer forutsigbar pris enn hva vi har i dagens situasjon. Legitimiteten og den politiske oppslutningen om det norske kraftsystemet krever en forståelse og aksept for hvordan prisen på strøm fastsettes. Staten må derfor ta sterkere politisk kontroll for å sikre tilstrekkelig, rimelig og forutsigbar strømpriser. Staten må sikre billig tilgang til kraft for næringsliv, offentlig sektor og innbyggerne for øvrig. Derfor mener vi at: · Det må legges til rette for større bruk og bedre tilbud av fastpriskontrakter som sikrer husholdninger og bedrifter mot uforutsigbare svingninger. Det må etableres et kraftsystem som sikrer	Nye utslippsfrie energiformer Både i norsk og i europeisk sammenheng er kjernekraft omstridt. Investeringene er store, og tiden fra plan til produksjon av kraft kan være svært lang. Derimot er produksjonen tilnærmet CO2-fri, og den legger lite beslag på landarealer. Kraftkilden med minst fotavtrykk og mest kraftutbytte er kjernekraft. For å sikre god energimiks og mindre sårbarhet bør Norge straks starte prosessen med å utrede kjernekraft med formål om drift før 2040. Norge må også øke forskningsinnsatsen på andre utslippsfrie energiformer slik at vi følger med i den teknologiske utviklingen, og sikrer oss oppdatert kunnskap om alternative energiformer, som for eksempel kjernekraft, bølgekraft, tidevannskraft og andre mulige fremtidige energikilder. Utviklingen i Europa vil i større grad være preget av store prissvingninger som skyldes at en økt andel av krafta vil komme fra fornybare kilder med naturgitte og uregulerbare produksjonssvingninger. Verdien og behovet for å maksimere nytten i vannmagasinene øker. Å sikre god forsyningssikkerhet i kraftsystemet både for norske husholdninger og norsk næringsliv er statens ansvar. Hva som er et akseptabelt nivå på forsyningssikkerheten, er et politisk spørsmål som må avveies mot kostnadene. Muligheten for å importere kraft i timer med stram balanse i Norge	Oversendes redaksjonskomiteen	Energipolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
66	Fagbevegelsens partilag	Grønn omstilling; Andre tema:	For en bedre jernbane! AiB er kritisk til at regjeringen har unnlatt å følge opp lovnader fra Hurdalsplattformen om å inngå dialog med EU om unntak fra EUs fjerde Jernbanedirektiv innen fristen som var 25.12, og krever at regjeringen med all hast tar effektive grep for å oppnå en mest mulig samlet og integrert jernbanemodell slik at pengene som bevilges blir brukt til infrastruktur og togfremføring i stedet for å gå til oppsplitting og byråkrati. Det bør tas særlige og hastige grep for å berge Mantenas kompetanse og overføre så mye som mulig av norsk togvedlikehold til dette solide og godt drevne selskapet.	Jernbanen i Norge er sterkt preget av oppsplitting og ansvarspulverisering som hindrer god drift. Jernbanen sliter med stykkprisfinansiering, bestiller/utfører-modell og internfakturerings som er kostnadsdrivende og ineffektivt. I tillegg kommer det som kjent ganske store mengder med direktører og konsulenter som skal ha sitt. Summen av dette gjør at milliardene som bevilges til jernbane ikke kommer til full nytte, og vedlikeholdsetterslep på både tog og infrastruktur forblir vanskelig å ta igjen. Derfor må Arbeiderpartiet gå inn for det Norske Jernbaneforbund har vedtatt, nemlig at norsk jernbane samles i en integrert og sentralstyrt modell. Problemerkene for togdrift gjelder spesielt vedlikehold av tog. Nylig mistet det tidligere NSB- eide selskaper Mantena kontrakt på Vys lokaltog på østlandet, noe som trolig vil føre til nedleggelse av verdifulle kompetansemiljøer og potensielt bety at tog må sendes på lastebil til utlandet for å bli reparert. Denne svekkelsen av Mantena, kombinert med at de to andre store vedlikeholds aktørene - Euromaint og Stadler - driver helt på grensen til det uforsvarlige, er dårlig nytt for alle som er glad i komfortable tog som går i rute.	Oversendes redaksjonskomiteen	Samferdselspolitikk
67	Fagbevegelsens partilag	Andre tema:	Stans massedrapene i Palestina! Fagbevegelsens partilag tar kraftig avstand fra de fullstendig uproporsjonale og dehumaniserende militære voldshandlingene som Israels styrker utfører på Gazastripen. Vi tar også avstand fra drap og voldshandlinger væpnede bosettere begår på Vestbredden. Vi fordømmer den israelske okkupasjonen og gir vår støtte til Sør Afrikas rettsprosess i Den internasjonale menneskerettsdomstolen for å få dømt Israel for folkemord. Vi krever at den norske regjeringen legger inn krav om umiddelbar våpenhvile.		Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
68	Fagbevegelsens partilag	Hverdagsutfordringer; Andre tema:	Arbeiderpartiet i Bergen krever at prosentsatsen arbeidsgiver setter av til obligatorisk tjenstepensjons blir en del av Arbeidsmiljølovens § 14-6 minimumskrav til innhold i en arbeidsavtale og rettigheter ved virksomhetsoverdragelse, jf. §16.	Arbeidsmiljøloven § 14-6 har en rekke minstekrav til innhold i en arbeidsavtale. Det fremgår mellom annet i 1 ledd bokstav i) «den gjeldende eller avtalte lønn ved arbeidsforholdets begynnelse, eventuelle tillegg og andre godtgjøringer som ikke inngår i lønnen, for eksempel pensjonsinnbetalinger». Arbeiderpartiet i Bergen mener dette ikke er tilstrekkelig. Vi krever en presisering av teksten slik at den lovpålagte obligatoriske tjenstepensjon (OTP) som arbeidsgiver er pliktig å innbetale, fremgår klart og tydelig i arbeidskontrakten. Ved å presisere i arbeidskontrakten hvor mange prosents innbetaling arbeidsgiver har, vil det skape en bevissthet rundt dette blant arbeidstakere. Videre vil dette bidra å sikre at OTP ikke blir forringet uten arbeidstakers godkjenning. Vi mener at pensjon er utsatt lønn, og det er opplagte årsaker for at dette må konkretiseres i arbeidsavtalen. Det må også få konsekvenser for arbeidstakers rettigheter ved virksomhetsoverdragelse.	Oversendes redaksjonskomiteen	Arbeidslivspolitik

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
69	Fagbevegelsens partilag	Hverdagsutfordringer:	Lovfeste fars rett på to uker omsorgspermisjon med lønn i forbindelse med fødsel. Gradvis utvide fars rett til permisjon i forbindelse med fødsel fra to til fire uker. .	Etter arbeidsmiljøloven §12-3(1) har far rett på to uker permisjon i forbindelse med fødsel for å bistå mor. Loven gir kun rett til ulønnet permisjon, og mange fedre som jobber i bedrifter uten tariffavtale tar ikke ut hele eller store deler av permisjonen de har krav på, av økonomiske årsaker. Dette går ikke bare utover far, som går glipp av en viktig mulighet til å knytte bånd med og bli kjent med sitt nyfødte barn. Mor og barn mister også den støtten og trygge omsorgspersonen far er, i en veldig sårbar periode. Retten til omsorgspermisjon i forbindelse med fødsel er ikke utelukkende et gode for den enkelte arbeidstaker. Det er et velferdsgode for familien. Da er det ikke riktig at dette velferdsgodet kun skal være for familier med god råd eller hvis far jobber i bedrift med tariffavtale og ordnede lønns- og arbeidsvilkår. Nyere forskning viser at så mange som en av tre kvinner har depressive symptomer etter fødsel, og altfor mange kvinner utvikler fødselsdepresjon i barseltiden. Å sikre fars rett til lønnet permisjon vil være et viktig bidrag for å ivareta mors fysiske og psykiske helse etter fødsel. Det vil også kunne forebygge helseproblemer hos mor som f.eks. krever sykemelding og/eller videre oppfølging av helsevesenet og vil dermed også være bra i et samfunnsøkonomisk perspektiv.	Oversendes redaksjonskomiteen	Arbeidslivspolitik

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
70	Fagbevegelsens partilag	Riktig kompetanse og nok folk:	Glattkjøring for yrkessjåfører. Vi krever at det kommer ordninger som hever yrkessjåførenes kompetanse på vinterveiene. For eksempel en utvidelse av YSK, yrkessjåførkompetansekurs.	Hvert år ser vi avisoppslag om vogntog og busser på tvers av det glatte føret vi har på de norske vinterveiene. Det er begrenset hvor mye vi kan gjøre med dette, men det vi kan gjøre som har størst potensiale for å redusere skadeomfang og antall berginger, er å passe på at sjåførene har god oppdatert kunnskap om kjøring på glatt føre. I dag er det kun et krav at man gjennomfører glattkjøringskurs 1 gang, i forbindelse med at man tar førerkortet. Det finnes en veietablert ordning for de som jobber på veien med tyngre kjøretøy, YSK, også kjent som yrkessjåførkompetanse. Dette er et kurs man må ta for å få jobbe på veien, og man må fornye det hvert femte år med et ukes kurs. En utvidelse av dette kurset til å inkludere praktisk oppfrisking av glattkjøring hadde sikret at alle får faglig påfyll i hvordan man håndterer glatt og utfordrende føre.	Oversendes redaksjonskomiteen	Samferdselspolitikk
71	Fagbevegelsens partilag	Hverdagsutfordringer, Andre tema:	Rutetider i kollektivbransjen. AiB krever at det jobbes for å opprette en partssammensatt klageinstans, hvor tillitsvalgte, operatører (tide, vy, etc.) og Skyss kan få behandlet uenigheter om rutetider.	Rutetidene er ryggraden i kollektivtilbudet. Alt er bygget videre på de. Sjåførenes tariffavtale forutsetter realistiske rutetider. Kundene forventer realistiske rutetider. Det er rutetidene som busselskapene som Tide og Vy beregner priser på når de deltar i anbudene. Og det er kollektivselskapene som Skyss som ensidig dikterer rutetidene ovenfor alle. Det finnes i dag ingen instans som kan behandle uenigheter om rutetider. Skyss har siste ord, og når det viser seg at forsinkede ruter trenger flere tildelte minutter, så er det ikke alltid Skyss går inn for dette. Her må det være en mulighet til å klage.	Oversendes redaksjonskomiteen	Samferdselspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
72	Enkeltmedlem	Et samfunn med små forskjeller:, Riktig kompetanse og nok folk:	Arbeiderpartiet i Bergen ønsker at aktivitetskortet for barn og unge bør utvides til å omfatte alle barn med bakgrunn fra husstander med lav inntekt. Etter SSBs definisjon svarer det til husstandene med inntekt på 60 prosent eller mindre av median.	Aktivitetskortet gir adgang til kulturopplevelser og deltakelse i felleskap. Det er en klar og betydelig sammenheng mellom husstandsinnkomst og barns deltakelse i idrett og kultur. Prinsipielt ønsker Arbeiderpartiet i Bergen å gjøre aktivitetskortet til et allment gode, slik at alle barn, uavhengig av bakgrunn, skal kunne bruke byens kulturtilbud uten hensyn til økonomi. Ved å knytte kortet til SSBs definisjon av lavinntekt (60% av medianhusstandsinnkomst), vil adgangen til kortet utvides til en større gruppe. Den nåværende ordningen hvor aktivitetskortet er knyttet til sosialhjelp er alt for restriktiv og kan være unødig stigmatiserende. Ifølge SSB levde 11,5 % av barna i Bergen under EU-60-grensa i 2020. Tilsvarende tall for Vestland fylke er 10,5 %.	Oversendes redaksjonskomiteen	Oppvekstpolitikk
73	Enkeltmedlem	Et samfunn med små forskjeller:, Riktig kompetanse og nok folk:	Arbeiderpartiet i Bergen ønsker å utvide ordningen med aktivitetskort til aldersgruppen 18-21 år, for å legge til rette for utforskende, eksperimentell og inkluderende kulturdeltakelse blant byens unge voksne og nye studenter.	Bergen skal være både landets fremste kulturby og landets fremste utdannings- og forskningsby. Ved å gi de unge voksne i byen aktivitetskort, gjør vi en stor investering i unge voksnes mulighet for en utforskende og eksperimenterende deltakelse i ulike kulturformer og genre, uavhengig av deres bakgrunn eller personlige økonomi. Det vil gi Bergen et fortrinn som kultur- og studieby, og gi kulturscenene et særlig fortrinn i å nå ut til de unge voksne. Det vil også bidra til å lage en mer inkluderende ordning og motvirke ethvert stigma, som en begynnelse på arbeidet med å omdanne ordningen til en allmenn ordning for barn og unge.	Oversendes redaksjonskomiteen	Oppvekstpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
74	Enkeltmedlem	Et samfunn med små forskjeller:, Riktig kompetanse og nok folk:	Arbeiderpartiet i Bergen ser arbeidet for Bergen som internasjonal kulturby som en hovedprioritering i strategien for å utvikle en slagkraftig nummer 2-by. Fremragende kunstmiljøer og sterke kunstfaglige utdannelsestilbud er viktig for byens og vestlandsregionens dynamikk og konkurransekraft som mellomstor europeisk storbyregion. Nybygg for Griegakademiet bør få startfinansiering i revidert statsbudsjett for 2024. Bergen Filharmoniske Orkester bør sikres statlig finansiering tilsvarende Oslo Filharmoniske Orkester, da orkestrene har tilsvarende størrelse og funksjon. Driftsfinansieringen av Bergen Nasjonale Opera bør trappes opp til to fullskala operaproduksjoner i året. KODEs finansiering må løftes til et forsvarlig nivå.		Oversendes redaksjonskomiteen	Kulturpolitikk
75	Enkeltmedlem	Et samfunn med små forskjeller:, Riktig kompetanse og nok folk:	Arbeiderpartiet i Bergen vil arbeide for å styrke kulturinstitusjonene i bysamfunnet frem mot Kulturbåret 2036. Kulturbåret er et målpunkt for å nå de kulturpolitiske målsetningene på Arbeiderpartiets program. Særlig vil Arbeiderpartiet i Bergen arbeide for realisering av Griegkvartalet i god tid før 2036.	Kulturens felles opplevelser og erfaringer skaper deltakelse, samhold, kreativitet, omstillingsevne og undring. Kulturen kan endre fastgrodde synspunkter og skape solidaritet på tvers av samfunnets ulike grenser. Kulturpolitikken har derfor alltid vært et viktig virkefelt for sosialdemokratiet.	Oversendes redaksjonskomiteen	Kulturpolitikk
76	Enkeltmedlem	Et samfunn med små forskjeller:, Riktig kompetanse og nok folk:	Arbeiderpartiet i Bergen vil arbeide for å realisere de nødvendige og planlagte investeringene i forskningsinfrastrukturen for Bergen. Det innebærer realisering av Griegakademiet, med bevilgning i revidert statsbudsjett for 2024. Arbeiderpartiet vil også jobbe for å sikre statlig finansiering av Kulturhistorisk museum og Realfagsbygget/Nygårdshøyden Sør etter hvert som prosjektene er modne for det, i løpet av perioden 2025-9.	Bergens slagkraft som Norges nr. 2-by henger i betydelig grad sammen med kvaliteten på byens forskningsmiljøer og økosystemet av forskningsnære næringer rundt dem. Investeringene i Griegakademiet, Realfagsbygget/Nygårdshøyden Sør og Kulturhistorisk museum er nødvendige investeringer i utdanning, i forskningsinfrastruktur og i en attraktiv by. Det er investeringer av stor strategisk betydning for Bergen og vestlandsregionen, med store tilstøtende næringer, også av stor nasjonal betydning. Sammenlignet med Oslo, Stavanger, Tromsø og Trondheim kommer Bergen svakere ut med sikte på vedtatte statlige investeringer i forskningsinfrastruktur.	Oversendes redaksjonskomiteen	Kulturpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
77	Arbeiderpartiets universitetslag	Et samfunn med små forskjeller:, Riktig kompetanse og nok folk:	Det er dokumentert stor skeivfordeling av kulturmidler til kunstinstitusjoner. Tydeligst i Bergen er dette for Bergen Nasjonale Opera og KODE. Ap i Bergen forventer oppstart på det nye kulturløftet Ap lovet velgerne i Stortingsprogrammet for perioden 2021-2025. Ap i Bergen forventer i revidert budsjett og i statsbudsjettet for 2025 at KODE får relativt tilsvarende driftstilskudd som Nasjonalmuseet og at Bergen Nasjonale Opera får en opptrapping av driftsbudsjettet som muliggjør to årlige fullsceniske oppsetninger. Skeivfordeling av investeringsmidler for kulturbygg i øst og vest er ytterst tydelig. Samlokalisering av Fakultet for Kunst, musikk og design ved Universitetet i Bergen er viktig både for utdannelsen av profesjonelle kunstnere og for å markere kulturbyen Bergen og Norge både på den internasjonale forskningsfronten og den internasjonale kunstscenen. Ap i Bergen forutsetter realisering av Griegakademiet, med nødvendig bevilgning i revidert budsjett 2024.	Over 90 % av statens finansiering av opera går til Oslo og det geografiske nærmiljøet til Oslo. Bergen Nasjonale Opera leverer oppsetninger med stor internasjonal anerkjennelse, utvikler en nasjonal paraply for regionale operaer og er har et systematisk utdanningsprogram for unge operatalenter. På grunn av manglende finansiering, står oppsetninger i fare for å måtte kanselleres. En verdensbegivenhet med stor mulighet for oppsetninger internasjonalt er en opera, der Jon Fosse skriver librettoen (teksten). Det vil være mer enn pinlig for den norske staten om denne må kanselleres. Derfor må årets økte statlige bevilgning følges med en opptrappingsplan. Kode er en av landets viktigste kunstinstitusjoner og har en historie som strekker seg tilbake til 1825. Samlingen teller over 50.000 gjenstander, fordelt på billedkunst, kunsthåndverk, gjenstander, bygninger, møbler, fotografier, video, installasjoner og digital kunst, fra antikken til i dag. Kode har verdens tredje største samling av Edvard Munch. Kunstmuseene har også nasjonale skatter av Nikolai Astrup, J.C. Dahl, Harriet Backer og Christian Krohg. De har en bred samling av norsk og internasjonal samtidskunst, og forvalter en større samling av eldre europeisk kunst. I arven fra Vestlandske Kunstindustrimuseum finnes landets største samling av kinesisk kunst, en enestående samling norsk sølv, keramikk og glass. Statens Historiske Museum har en stor samling av norsk og internasjonal kunsthåndverk og design.	Oversendes redaksjonskomiteen	Kulturpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
78	Forsvarspolitisk utvalg	Andre tema:	Forsvarspolitisk utvalg AiB gir sin støtte til konklusjonene og anbefalingene i Forsvarskommisjonens rapport (NOU 23:14), at Norges forsvar og beredskap må styrkes betraktelig. Situasjonen er alvorlig og Regjeringen og Arbeiderpartiet må vise handlekraft. De skisserte umiddelbare tiltakene i rapporten - umiddelbare budsjettløft, ekstraordinære bevilgninger over 10 år og ytterligere budsjettøkning etter perioden med ekstrabevilgninger - mener vi må iverksettes. I tillegg må det hurtig gjøres grep for å øke bemanningen. Øke antall elever på krigsskolene, øke antall vernepliktige og gjeninnføre befalsskoler. Forsvarskommisjonens rapport og Forsvarssjefens fagmilitære råd har gitt Regjeringen et godt grunnlag for å iverksette tiltak. I 2024 skal det vedtas en ny langtidsplan for Forsvaret. De fagmilitære rådene på anbefalt struktur og kapasiteter bør som et minimum følges.	Forslag til uttalelse	Oversendes redaksjonskomiteen	Forsvarspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AIB	Politiske tema
79	Internasjonalt utvalg		AIB tar sterk avstand og fordømme på det sterkeste Russlands brudd på folkeretten og krenkelse av Ukrainas suverenitet. AIB skal jobbe for at det russiske regimet tar det fulle og hele ansvar for den brutale invasjonen og for de urettmessige lidelsene Russland har påført Ukraina og ukrainere.	AIB har ikke frem til nå gjennomført et Ukraina-vedtak på årsmøte. Vedtaksforslag har til hensikt å rette på det og slå fast AIBs holdning til konflikten. Norge støtter Ukrainas suverenitet, territoriale integritet og rett til å forsvare seg mot Russlands militære angrep. En russisk beslutning om å innlemme regionene Luhansk, Donetsk, Kherson og Zaporizjzja i Russland endrer ikke på dette. Disse områdene er i sin helhet ukrainsk territorium, og Ukraina er i sin fulle rett til å frigjøre disse områdene fra russisk okkupasjon. Russland utgjør i dag en trussel mot fred og stabilitet i Europa, mot folkeretten og derav også mot Norges nasjonale sikkerhet. Russlands militære aggresjon mot Ukraina har ført til enorme ødeleggelser og forferdelig lidelser for den ukrainske sivilbefolkningen. Det er dokumentert at russiske styrker har begått alvorlige krigsforbrytelser. I tillegg har krigen store konsekvenser for resten av verden, særlig fattige land	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk
80	Internasjonalt utvalg		AIB bør jobbe for å gjenopprette ambassaden på Sri Lanka.	I flere år har Norge vært sterkt engasjert på Sri Lanka, og i løpet av 2021 ble det investert 7,3 millioner kroner i opprettelsen av en ny ambassade. Imidlertid er det nå besluttet å stenge ned ambassaden, noe som har ført til kritikk. Tidligere utviklingsminister Erik Solheim karakteriserer beslutningen som uklok og kortsiktig. Dette kommer som en skuffelse for norsk-tamiler og sivilsamfunnet på Sri Lanka, som uttrykker sin misnøye med avgjørelsen. Stengingen av ambassaden blir sett på som et tilbakeslag for det langvarige engasjementet Norge har hatt i regionen.	Oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
81	Internasjonalt utvalg		Arbeiderpartiet i Bergen ber regjeringa - Styrke arbeidet med å støtte opp ein regelstyrt internasjonal orden, også gjennom å reagere sterkt mot dei som bryt denne - Utarbeide ein handelspolitikk som gjer Noreg mindre sårbar for internasjonalt politisk press - Styrke Forsvaret i tråd med tilrådingane i Forsvarskommisjonen	Noreg har som småstat sterke interesser i at det internasjonale systemet er regelstyrt. I dag ser vi ei utvikling der vår nabo Russland hevdar sin rett til å avgjere med makt kva land som skal eksistere og kva grenser som skal gjelde. Der er ein grenselaus allianse mellom Russland og Kina med uttalt mål om å lage ein ny verdsorden. Dei demokratiske landa må difor støtte kvarandre for at det framover ikkje berre skal bli den sterkastes rett som gjeld. Men også mellom dei demokratiske landa er det usikkerheit. I Europa kan ein nemne Ungarn, Slovakia og Polen som land der ulike valresultat kan gjere dei mindre einige med viktige norske interesser. Det same gjeld vår viktigaste allierte USA. Brexit viste og fram krefter i Storbritannia som ønsker ei anna retning enn Europeisk samarbeid.	oversendes redaksjonskomiteen	Utenrikspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
82	Internasjonalt utvalg		AiB krever at menneskerettsstridige praksiser på Trandum internatleir opphører umiddelbart; - at statsløse og papirløse behandles i henhold til relevante FN-konvensjoner; - at uavklarte asylsøkere tillates å Jobbe; stans av utvisninger av barneforeldre; - at barnas hensyn settes først; at fri rettshjelp økes i utlendingssaker; gjeninnføre stans i returer til Taliban-styrte Afghanistan; - at norske etater oppfyller informasjonsplikten og informerer på et språk som den enkelte asylsøker behersker. - at papirløse imigranter får grunnleggende helsetjenester utover det helt nødvendige.	Begrunnelse: APs politikk på asyl og innvandring må ikke bøye av for usolidariske vinder i offentligheten. Det har vært en tendens sentralt til at vedtak som sikrer på å myke opp politikken blir enten tolket på strengest mulig måte eller lagt i en skuff. I AiB har vi en stolt tradisjon for å holde partiet sentralt i ørene og kreve en mer humanitær politikk, en tradisjon dette forslaget vil videreføre. Tilsynsrådet for Trandum-leiren har lenge påpekt forhold ved leiren som bryter med menneskerettighetene, noe som må ryddes opp i. Uavklarte asylsøkere på Trandum og andre steder går med livet på vent i årevis. De bør tillates å arbeide og bidra til fellesskapet på lik linje med andre. Statsløse og papirløse blir fortsatt ikke behandlet i henhold til Norges FN-forpliktelser. Norges praksis med å returnere barneforeldre gjør at vi bryter våre forpliktelser om å sette barnets beste først, og må derfor opphøre. Det er stort behov for økte bevilgninger til fri rettshjelp på asylområdet, ettersom nåværende tilbud langt ifra dekker behovet. Mange asylsøkere mangler ressurser og er dermed så godt som rettsløse i møte med staten om de ikke får fri rettshjelp. Norge opphevet suspensjon av returer til Afghanistan fra 1.3.2022. Denne suspensjonen bør gjeninnføres i tråd med anbefalingen fra UNCHR. Etater som UNE og UDI følger ikke loven og <i>Startingsinstruks i sakshandling, basert på</i>	oversendes redaksjonskomiteen	Justispolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
83	Fyllingsdalen arbeidersamfunn		Bystyregruppen bes om å følge opp at etablering av nærmiljøanlegget på Helgeplassbanen blir prioritert.	Nærmiljøanlegget på Helgeplassen. Bergen bystyre behandlet i sitt møte 26. januar 2022 et innbyggerforslag om bevaring av Helgeplassbanen og vedtaket i saken er at arealformålet for området Helgeplassbanen endres til lek- og fritid ved rullering av kommunedelens arealplan, og at det skal sikres for lek og fritid gjennom en statlig klausul på eiendommen. Videre vedtok bystyret at etableringen av et nærmiljøanlegg på Helgeplassbanen skal vurderes ved rullering av idrettsplanens anleggsdel. En etablering av nærmiljøanlegg anses som svært positivt for området rundt.	oversendes redaksjonskomiteen	Byutvikling

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
84	Fyllingsdalen arbeidernesamfunn	Et samfunn med små forskjeller:	Retningslinjene for kommunal bostøtte bør endres, slik at det stilles klarere krav til at informasjonen om at endringer fører til krav om tilbakebetaling er tydelig. I tillegg bør det fremgå både av retningslinjene og vedtak om tilbakebetaling, at det kan lages en avbetalingsplan for tilbakebetaling.	Tilbakebetaling av bostøtte Kommunal bostøtte er en økonomisk støtteordning for de som bor i en kommunal bolig, eller en bolig de har fått tildelt av Bergen kommune. Bystyret har gitt retningslinjer som sier noe om hvem som har krav på bostøtte, og hvor mye man har krav på. Beregningen av bostøtte bygger på inntekter og leiekostnader. Hvis man får for mye utbetalt, er man pliktig til å betale tilbake. Bostøtte gis kun til de med aller svakest økonomi, og er ment å sikre at alle i hvert fall oppnår å sitte igjen med en inntekt som tilsvarer minstesatsen for sosialhjelp til livsopphold. I denne gruppen er det mange som er i en vanskelig livssituasjon, og det kan tidvis være vanskelig å ha oversikt over både endringer i inntekt, og hvilken betydning det har. Kravet til tilbakebetaling kan imidlertid være vanskelig å oppfatte i søknadsprosessen, både fordi det kan fremstå litt gjemt i søknaden, og fordi det også forutsetter at man forstår norsk. Et krav om å betale tilbake flere tusen kroner rammer også svært hardt når man ellers lever på minstesatsen. Likevel omfatter hverken retningslinjene eller vedtakene noe om man har muligheter til å dele opp tilbakebetalingskrav, eller hvordan man kan gå frem for å løse dette.	oversendes redaksjonskomiteen	Sosialpolitikk
85	Fyllingsdalen arbeidernesamfunn	Hverdagsutfordringer:	Antall kvelds åpne skoler økes fra to til fire. Fagavdeling skole forholder seg med rektorene hvilke skoler som kan egne seg best.	Åpne skoler om kvelden Kvelds åpne skoler er en viktig faktor i aktivitetstilbudet for barn og unge. I tillegg er de gratis å bruke for lag og foreninger. Fyllingsdalen har bare to kvelds åpne skoler. Dette mener Fyllingsdalen arbeidernesamfunn er for lite. Vi ønsker flere åpne skoler om kvelden, spredd rundt i Fyllingsdalen.	oversendes redaksjonskomiteen	Oppvekstpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
86	Enkeltmedlem	Organisatorisk forslag:	1. Forslag, lokal aktiv lyttepost Valgte representanter med respektive lokallag arrangere åpne møter med velgerne. Møtene kan enten ha et spesielt tema, som har lokal tilhørighet og interesse, eller ha en åpen agenda. Det må også være en strategi vedrørende annonsering og offentliggjøring av hvilke tema som ble tatt opp. Tilslutt må det også komme en tilbakemelding til samme fora, om eventuelle resultater og initiativer som ble tatt i sakenes. Frekvensen av slike møter bør være mist ett møte hvert halvår, i bydelene i Bergen. 2. Forslag, «Lovutvalg» eller noe annet Personlig synes jeg at det er forstemmende at vi, som partimedlemmer ikke er involvert eller blir aktivt invitert til å komme med innspill til utforming av lovtekster, lovutvalg eller andre utredninger som inviterer til en høringsrunde. Spørsmålet jeg har stilt meg selv er : Hvorfor er vi medlemmer i et parti, dersom vi ikke burde ha muligheten til direkte å påvirke en beslutningsprosess, både lokalt, regionalt og sentralt (storting/regjering)? Jeg skulle tro at det hadde vært mange som hadde synes det hadde vært av stor interesse og fått lov til å delta i et slikt utvalg. Både for å øke sin egen kunnskap om temaet og ikke minst kunne være med å bidra med gode innspill. Utvalget eller utvalgene er selvsagt prosjekt basert og opprettes fortløpende ettersom det kommer aktive sentrale innspill på ferdige utredninger. 3. Forslag, «Tema kvelder demokrati» AP Lovtekster LP for å holde foredrag om demokrati	Disse endringene vil øke oppslutningen til partiet.	Oversendes styret i AiB	Organisasjon
87	Bergenhus arbeiderpartilag		Arbeiderpartiet vil: - At det skal utredes muligheter for å bygge ut boligområder på Skolten som en del av en fornying av Bergen sentrum. Dette med mål om flere boplasser og grønne lunger sentralt i Bergen.	Bergen sentrum må vedlikeholdes og fornyes. Skolten er i dag stengt for oss bergensere. Både på Skolten og områdene nord for Skolten er i dag fylt opp av lagerbygg og kontorer. Disse områdene kan bli flotte områder for boliger og små grønne lunger. Det vil gjøre dette området til et attraktivt sted for både beboere og andre som måtte ønske seg en rusletur i nære og gode omgivelser.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Boligpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
88	Bergenhus arbeiderpartilag	Andre tema:	Hundepark i Bergenhus bydel Hunder har behov for å kunne bevege seg fritt, men i Bergen sentrum er det særskilt strenge regler rundt båndtvang. Etter pandemien har antallet hunder økt betraktelig, og behovet for å slippe hundene løs kommer i konflikt med andre brukeres behov for parker og idrettsanlegg. Det er allerede etablert en park ved foten av Løvestakken, men denne er for langt borte til at den kan brukes hyppig av sentrumsboere med hund. Arbeiderpartiet vil: - Etablere en eller flere mindre hundeparker i Bergen sentrum.	Hunder har behov for å kunne bevege seg fritt, men i Bergen sentrum er det særskilt strenge regler rundt båndtvang. Etter pandemien har antallet hunder økt betraktelig, og behovet for å slippe hundene løs kommer i konflikt med andre brukeres behov for parker og idrettsanlegg. Det er allerede etablert en park ved foten av Løvestakken, men denne er for langt borte til at den kan brukes hyppig av sentrumsboere med hund.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Byutvikling

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
89	Bergenhus arbeiderpartilag	Andre tema:	Rehabilitering av Rothaugen skole Elevene på Rothaugen skole trenger et godt inneklima. Det har igjen og igjen blitt vist at dårlig inneklima har en negativ effekt på læring. Elever på skoler med dårlig inneklima forteller om hodepine, konsentrasjonsvansker og ubehag på grunn av de dårlige forholdene. Dessverre er ikke Rothaugen et unikt tilfelle, det er mange elever i Bergen som opplever dårlig luftkvalitet og dårlig ventilasjon i klasserommene. Igjen påvirker dette deres evne til å konsentrere seg og lære. Arbeiderpartiet krever at Bergen kommune tar disse problemene på alvor og setter inn nødvendige tiltak for å forbedre inneklimaet på Rothaugen skole. Elevene fortjener et sikkert og helsefremmende miljø å vokse og lære i, og det samme gjør de som har skolen som arbeidsplass. Arbeiderpartiet vil: - Rehabilitere Rothaugen skole - Sørge for at alle grunnskoler i Bergen kommune har et tilstrekkelig inneklima		Vedtas, oversendes bystyregruppen	Skolepolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
90	Årstad arbeiderpartilag		Arbeiderpartiet vil: • Rehabiliter Gimle skole så snart det er mulig. • Legge til rette for en ny ungdomsskole i Årstad bydel i tillegg til Gimle. • Flytte barnehagen nå, elevene må få den plassen de fortjener.	Gi elevene på Gimle skole plass, kapasiteten er sprenget Gimle oppvekststun består av en barnehage for 53 barn og en ungdomsskole dimensjonert for maksimalt 600 elever. I skoleåret 24/25 har skolen 635 elever. Skolen mangler generelt læringsareal, spesialrom, elevgarderober, personalarbeidsplasser, personalgarderober, møterom og kontorer. Dette går utover det sosiale miljøet for elevene og arbeidsmiljøet for de ansatte. At bygningsmassen er nedslitt med behov for rehabilitering eller nybygg gjør ikke situasjonen bedre. Samlokaliseringen mellom ungdomsskole og barnehage fungerer dårlig for begge parter.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Skolepolitikk
91	Årstad arbeiderpartilag		Årstad arbeidersamfunn vil etablere et stupetårn og flere stupebrett langs Damsgårdssundet.	Stupebrett og trygge badeområder langs damsgårdssundet Det er opprettet bystrand langs BI-Bygget som mange bergensere benytter seg av, unge som gamle. Etter hvert har det kommet til flere kai og bryggeområder som folk bader fra. Dette er sosialt og skaper gode møteplasser samtidig som det er bra for folkehelsen at det lett tilgang til havet. Generelt har det kommet mange mennesker som driver med havsport langs damsgårdssundet, som eksempel kajakk, «wakeboard mm.» Hver sommer har det vært en økning i folk som oppsøker damsgårdssundet for å ta seg en dukkert, i tillegg til utvidelse av næringsvirksomhet og boliger er det behov for flere trygge plasser hvor det kan stupes og hoppes ut i vannet på en trygg måte.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Byutvikling

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
92	Skolepolitisk utvalg	Et samfunn med små forskjeller:, Riktig kompetanse og nok folk:	Miljøarbeidere/Miljøterapeuter Arbeiderpartiet i Bergen vil ansette flere miljøarbeidere/miljøterapeuter i Bergensskolen. Voldsutsatte skoler, og skoler i levekårsutsatte områder skal prioriteres.	For å skape et trygt og godt læringsmiljø for elever og ansatte i Bergensskolen må vold, utenforskap og mobbing bekjempes. Flere miljøarbeidere/miljøterapeuter vil øke antallet voksne både i og utenfor klasserommet. Dette vil kunne forebygge konflikter før de eskalerer, og gjøre det lettere å fange opp elever som trenger hjelp. Styrking av sosialpedagogisk personell i skole et viktig bidrag til fokus på psykisk helse og på enkeltelevers manglende opplevelse av særlig relasjonell mestring. Dette er i sum et viktig bidrag til økt læringsfokus fordi læring skjer i det sosiale fellesskapet der inkludering og prosesser rundt den har stor overføringsverdi til den faglige læringen. Skoletap hos elever henger svært ofte sammen med opplevelse av manglende aksept, av det det å ikke bli sett og opplevelse av å være i et utenforskap. Dette betyr at tilnærminger til de ofte krevende situasjonene i skole må skje ved voksne personer som er profesjonelle, har status og tillit nok til å entre arenaer som for mange elever ofte er benket opp med frykt, avvisning og sorg. Til syvende og sist skal opplæringen i skole ta seg av det hele mennesket.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Skolepolitikk
93	Bergen arbeidersamfunn	Riktig kompetanse og nok folk:, Hverdagsutfordringer:	Styrket bemanning i barnehagene Arbeiderpartiet i Bergen vil øke antall ansatte i barnehagene. Arbeiderpartiet vil utvide ordningen med økt lønnstilskudd til ekstra bemanning. Levekårsutsatte områder skal prioriteres.	Barnehagene i Bergen (og Norge) trenger økt bemanning. Arbeidsbelastningen er stor og sykefraværet høyt. Økt bemanning vil gjøre vikarbehovet mindre ved sykdom, og samtidig kunne bidra til lavere arbeidsbelastning. Tidligere har det vært prøvd ut forsøksordninger med økt lønnstilskudd til to ekstra barnehagelærere for 6 barnehager i levekårsutsatte områder av Bergen. Denne forsøksordningen bør utvides til flere barnehager, med mål om at alle barnehager i Bergen etter hvert skal få økt bemanning.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Oppvekstpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
94	Laksevåg arbeidersamfunn	Hverdagsutfordringer:	Sikker skolevei i Kjøkkelvik Barn og unge skal ha trygg vei til skolen. I Kjøkkelvik er det deler av veien som mangler fortau. Dette gjør skoleveien for endel barn utrygg. Laksevåg Arbeidersamfund mener veien i Kjøkkelvik må utbedres for å sikre at barn kan komme seg trygt til skolen.		Vedtas, oversendes bystyregruppen	Oppvekstpolitikk
95	Laksevåg arbeidersamfunn	Andre tema:	Fysak på Elvetun Det er gjort utredninger og lagt planer for etablering av Fysak på Elvetun i Loddefjord. Men enda er det ikke bestemt når man skal starte bygging. Laksevåg Arbeidersamfund mener Fysak er et tilbud bydelen trenger og at det må planlegges byggestart.		Vedtas, oversendes bystyregruppen	Oppvekstpolitikk
96	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	Hverdagsutfordringer:	Fritidstilbud for barn og unge i Ytrebygda bydel Arbeiderpartiet i Bergen vil at Bergen kommune skal starte bygging av Fysakhall og svømmebasseng i bydelen. Det er allerede funnet ledige tomter på Kokstad jamfør skolebruksplanen, og vi ønsker nå en fremskyndelse av byggestart. Dette vil vært et realløft for barn og unge i bydelen.	Ytrebygda bydel med sine 31 253 innbyggere 1. januar 2023 har de siste årene opplevd en enorm boligbebyggelse. Veksten vil fortsette de kommende årene i forbindelse med flere forretningsområder rundt Bybanen. Et økende antall barn og ungdom trenger flere arenaer for å sikre fysisk fostring.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Oppvekstpolitikk
97	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	Hverdagsutfordringer:	Økt fokus på Psykisk helse i barne- og ungdomsskolen: Forslag: Ansatte flere ulike yrkesgrupper i skolen.	Vi vet at flere barn og ungdom sliter etter pandemien. Aldri før har skolefraværet vært så høyt som nå. Ved å være tidlig ute kan man forebygge mye. Ved å tilsette fagarbeidere, miljøterapeuter, musikkterapeuter og flere helsesykepleiere kan man hjelpe barn og ungdom i å forebygge psykiske lidelser. Det koster mindre å forebygge, enn å behandle.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Skolepolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
98	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	Riktig kompetanse og nok folk:	Arbeiderpartiet ønsker fortsatt en heltidskultur i Bergen kommune.	Høy andel deltid gjelder i mange yrker, men er mest vanlig i kvinnedominererte yrker. Partene i arbeidslivet er enig om viktigheten av heltid, men tilbakemeldinger fra tillitsvalgte viser at utviklingen går for sakte. Vi er utålmodige. For å klare disse utfordringer i framtiden mener Arbeiderpartiet i Bergen at arbeidsgivere i Bergen kommune fortsatt må sammen med tillitsvalgte arbeide for å få nå målet om en heltidskultur. Hele faste stillinger på en arbeidsplass, uten å ha en todelt arbeidsdag. Det er viktig at dette gjøres i samarbeid med politikerne i kommunen. Dette arbeidet tar tid, og at dette ikke alltid er enkelt. Det trenger heller ikke være samme løsning i de forskjellige enhetene/avdelingene. Men vi er av den oppfatninga av det finnes muligheter innenfor de rammer som lov og avtaleverk gir. Eksempler på dette er Sandsli bo- og aktivitetssenter. Hele faste stillinger på en arbeidsplass, uten å ha en todelt arbeidsdag. Vi må lære av dem som har fått dette til. Vi er utålmodig. Vi forventer at arbeidsgiver/politikere setter seg sammen med lokale tillitsvalgte og tar ansvar for dette viktige arbeidet. Vi ber om at kommunestyret blir oppdatert jevnlig, og at det legges frem oversikt over hvor mange som jobber deltid og om det lyses ut hele stillinger.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Arbeidslivspolitik
99	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	Hverdagsutfordringer:	Ungdomsklubb og bydelshus på Paradis Forslag – Det skal opprettes bydelshus med ungdomsklubb i gamle brannstasjonen	Det er ingen naturlige møteplasser på Paradis. I dag er det flere barn som sitter i gangene i Paradisalleen. Det er derfor svært trangt et eget bydelshus. Et sted hvor ungdom som kan treffes på ettermiddagstid, et sted hvor eldre kan treffes på dagtid og et sted hvor barnebursdager kan feires på helgene.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Oppvekstpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
100	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Tverrpolitisk initiativ for å bygge trygge og omsorgsfulle miljøer for alle.	1 Uttalelse: Trygge bydeler for unge – oppvekstmiljøer i Åsane bydel Forslag: Tverrpolitisk initiativ for å bygge trygge og omsorgsfulle miljøer for alle. Begrunnelse: Det er trist å lese og høre om episoder rundt enkelte ungdomsmiljøer i bydelen vår. Der de dårlige fortellingene preger oss alle. Åsane AP vil ta et tverrpolitisk initiativ til og ansvar for å involvere både ungdommene selv, foreldre, skoler, kultur og idrett til å finne ut hvordan vi sammen best kan hjelpe hverandre til å bedre oppvekstmiljøene for alle. Åpen og ærlig kommunikasjon kan være stikkord. Der det er lov å si at noe er vanskelig og at det er lov å søke hjelp. Uten at en skal bli stigmatisert og bås satt av den grunn. Livet er av og til komplisert. Og det er i alles interesser at barn og unge får vokse opp i trygge og omsorgsfulle miljøer. Politikken kan bidra til å ta vare på fellesskapet og oppvekstmiljøet rundt oss. Vi inviterer i tillegg hele Ap i Bergen til å være med og løfte dette temaet i programarbeidet i partiet. Oppvekstmiljø er aktuelt i alle bydeler, og vi må utvikle oppdatert, sosialdemokratisk politikk for å bygge gode fellesskap.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Oppvekstpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
101	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: • Det skal etableres en korpsarena i Bergen som er tilpasset aktiviteten og kvaliteten på korpene i byen. • Det skal utarbeides en helhetlig plan for tilgang til øvingslokaler i kommunale bygg, krav til akustikk, temperatur og lagerfasiliteter. Særlig skal skolene utvikles som kulturarena, noe som skal sikre like muligheter og rammevilkår i hele kommunen.	21 Bergen fortjener en korpsarena og en helhetlig politikk for bedre øvingslokaler Begrunnelse: Bergen er korps hovedstaden i Norge og byen er tilholdssted for landets beste musikkorps både i brass og janitsjarklassen. En rekke av Bergens voksenkorps og skolekorps er i Norgestoppen, og enkelte tilhører korpseliten i Europa og verden. Bergen har omlag 60 aktive korps, og svært mange av disse øver i lokaler med dårlig og ofte helsefarlig akustikk. Gode øvingslokaler er avgjørende for positiv utvikling av Bergens korpene. Det må jobbes for å få på plass egnede øvings- og framføringsarenaer til korpene, tilsvarende det idretten har oppnådd. For skolekorpene varierer tilgangen til øvingslokaler og lager fra skole til skole og rektor til rektor. I tillegg mangler flere av øvingslokalene lagerfasiliteter og korpene må bruke hardt opptjente dugnadspenger på å leie lager. Lager med plass til korpsets instrumenter, slagverktøy, noter, uniformer og andre rekvisitter må være i umiddelbar nærhet til øvingslokalet. Utstyr bør kunne trilles fra lageret og til øvingslokalet. Bæring og tunge løft må unngås både for å ivareta utstyret, og musikantenes helse. Åpningstider eller nøkkelsystem må gi enkel tilgang til lokalet og det må være forutsigbar og likeverdig tilgang til lokalet.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Oppvekstpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
102	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Åsane Ap krever fortgang i en helhetlig plan for nordre Åsane.	22 Hva er planen for Åsane Nord? Begrunnelse: Nordre Åsane er et flott område med sterke lokale identiteter knyttet til bygdene. Dessverre har mye stått på vent mens vi har ventet på en løsning for E39. Åsane Ap har tidligere løftet fram at det bør planlegges for en ungdomsskole i nordre Åsane. En skole er også et samfunnshus, og henger tett sammen med utviklingen til hele området. Vi vet også at Bergen fengsel planlegger utvidelse, og at kommunen jobber med avklaringer om hvordan vi kan ta bedre vare på Haukåsvassdraget. Når oppstart for Nordhordlandstunnelen nå nærmer seg, er det på tide å begynne arbeidet med en helhetlig plan for hvordan fremtiden skal være i Åsane Nord.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Byutvikling
103	Fagbevegelsens partilag	Grønn omstilling; Andre tema:	Ladeplasser til el-taxi. Vi krever større utbygging av ladepunkter forbeholdt taxier, slik at det grønne skiftet kan bli fornuftig implementert i taxinæringen.	Det er politisk vedtatt at innen 1. april 2024 skal alle taxier i Bergen være elektriske, men det er ikke tilstrekkelig tilrettelagt for at det grønne skiftet skal skylle over taxinæringen. Per i dag finnes det kun to ladeplasser forbeholdt taxier, to ladepunkt ved bystasjonen og 6 ved Flesland lufthavn. I Bergen har vi over 2500 taxiløyer. Det er ikke nok ladeplasser til alle disse taxiene, og det vil bare bli et enda større problem nå i innspurten frem til april når alle taxiene skal være elektriske.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Klima og miljøpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
104	Arbeiderpartiets universitetslag	Et samfunn med små forskjeller:	Arbeiderpartiet i Bergen vil styrke bibliotekene og kulturkontorene i bydelene. Målet er å videreutvikle kulturkontorene som utgangspunkt for bydelsvise kreative arenaer. Et hovedmål må være å engasjere grupper som i mindre grad bruker kulturtilbudene i dag. Målgruppene nås er ungdom og migranter, men også andre grupper kjennetegnet til kulturelt utenforskap, som lavt utdannete, og voksne menn. Kultursatsinger i Bergen bør ha en tydelig miljøprofil.	Kulturens felles opplevelser og erfaringer skaper deltakelse, samhold, kreativitet, omstillingsevne og undring. Kulturen kan endre fastgrodde synspunkter og skape solidaritet på tvers av samfunnets ulike grenser. Kulturpolitikken har derfor alltid vært et viktig virkefelt for sosialdemokratiet. Det er tydelige mønstre i kulturbruksvanene. Jo høyere inntekt og utdannele, jo høyere grad av kulturell deltakelse. Deltakelse i kulturtilbud, i frivillighet og i amatørkultur har imidlertid store fordeler både for samfunnet og for individet, både for helse, for demokrati og deltakelse, for samhold, kreativitet, verdiskaping og utfoldelse. Kulturpolitikken må innrettes slik at man aktivt når ut til nye befolkningsgrupper for å skape deltakelse. Det bør et stykke på vei innebære et målrettet arbeid mot grupper som lavt utdannete, menn, migranter og ungdom. Bibliotekene og kulturkontorene er del av en "kulturell førstelinjetjeneste", som Arbeiderpartiet vil fortsette å styrke.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Kulturpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
105	Enkeltmedlem	Et samfunn med små forskjeller:, Riktig kompetanse og nok folk:	Arbeiderpartiet i Bergen ønsker en planmessig regional korsatsing, for alle aldersgrupper og ferdighetsnivåer. Vi ønsker en barnekorsatsning, som samarbeid mellom kulturskole, skole, og det regionale profesjonelle Edvard Grieg Kor. En ungdomskorsatsing er særlig viktig for å legge til rette for at barn fortsetter å synge inn i voksenalderen, og for å gi barn som ønsker å fortsette å synge gjennom tenårene mulighet til å utvikle ferdighetene sine. Bydelsvise seniorkor er viktige for å bygge ned terskelen for godt voksne til å delta musikalsk. For å støtte en korsatsing vil Arbeiderpartiet i Bergen bygge ut Edvard Grieg Vokalensemble til et fulltallig sangerensemble innen 2030, og etablere en satsing på kordirigenter og musikkpedagoger.	Bruken av stemmen og evnen til å lage musikk er grunnleggende menneskelige ferdigheter, musikk er språk som beriker livet og gir større opplevelse av verden og flere måter for mennesker å uttrykke seg på. Bergen er en korby med lange tradisjoner og bred deltakelse, som kan bygges videre på i en planmessig satsing på kor. Korsang fremmer musikalsk kunnskap og deltakelse, og har omfattende dokumenterte positive folkehelsevirkninger. En korsatsing vil være en klok investering i Bergen som kulturby. En korsatsing med barn og unge i fokus kan modelleres etter breddeidretten, med inkluderende tilbud for ulike aktivitets- og ferdighetsnivåer som gir barn muligheter til å utvikle ferdigheter gjennom oppveksten. En satsing krever et systematisk arbeid med dirigenter og musikkpedagoger, og en toppsatsing for sangere som inspirerer og arbeider sammen med ungdom og barn.	Vedtas, oversendes bystyregruppen	Kulturpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
106	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Ap må nytte den kommande programprosessen til å styrke partiet som demokratisk arena og progressiv kraft i samfunnet. Partidemokratiet vil vera avgjerande om Ap igjen skal veksa. Arbeidet med nytt partiprogram må vere nyskapande også i form – og gje grunnlag for fornya og kreative kompromiss som tek samfunnet vårt vidare og bygger meir fellesskap. Særleg vil vi peike på : - Universelle ordningar - Fellesskap som inkluderer alle - Tannhelse og eigendelar i helse - En progressiv skattepolitikk både på inntekt og formue - Økt sosial boligbygging - Politisk priskontroll på varer og tjenester - Trygt og seriøst arbeidsliv	3 Uttale: Eit nytt partiprogram som løftar fellesskapet – og partiet Grunngjeving: Auken i fattigdom er eit samfunnsproblem, og det må løysast på samfunnsnivå – med tiltak som løftar alle. Arbeiderpartiet må halde fram med å stå for universelle ordningar, tiltak som ikkje definerer folk ut, men som er med og bygger eit større «vi». Utflytting av rikfolk og arbeidsplassar er ein annan utfordring, og det er eit problem at skulda blir lagt på finans- og næringspolitikken til Ap. Vi treng varige løysingar som sikrar omfordeling og oppslutning om velferdsstaten og den norske modellen. Siste valkampane har vist at Ap ikkje meistarar moderne teknologi og sosiale medium i tilstrekkeleg grad. Det er ikkje nokon grunn til å vente til neste valkamp med å gjere noko med dette og kome i betre dialog med medlemmer og veljarar.	Vedtas, oversendes styret i AiB	Diverse
107	Fagbevegelsens partilag	Andre tema:, Organisatorisk forslag:	Fagligpolitisk samarbeid Det fagligpolitiske arbeidet må forankres i hele partiet. Det må skapes arenaer for utveksling av erfaringer lokalt og skoleringsarbeidet må nå ut til enda flere. Målet er å øke interessen og aktiviteten i partiet og få flere til å bidra aktivt i sine fagforeninger	Fagligpolitisk samarbeid Fagbevegelsens partilag mener at det fagligpolitiske arbeidet må forankres i hele partiet. Det må skapes arenaer for utveksling av erfaringer lokalt og skoleringsarbeidet må nå ut til enda flere. Målet er å øke interessen og aktiviteten i partiet og få flere til å bidra aktivt i sine fagforeninger Målet er å øke interessen og aktiviteten i partiet og få flere til å bidra aktivt i sine fagforeninger	Vedtas, oversendes styret i AiB	Organisasjon

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
108	Bergenhus arbeiderpartilag	Et samfunn med små forskjeller; Hverdagsutfordringer:	Arbeiderpartiet vil: - At regjeringen setter ned et utvalg med mål om å utrede tiltak for lavere dagligvarepriser, og blant annet se på: prissammenligning, markedskonsentrasjon, barrierer for markedsdeltagelse, effektene av vertikal integrering hos aktører som selger egne varer, digitale konkurrenter. - At offentligheten må samarbeide med veldedige organisasjoner som deler ut mat og bidra med økonomisk støtte ved behov.	Reduksjon av matvarepriser Arbeiderpartiet i Bergen mener regjeringen må bruke alle nødvendige tiltak for å sørge for at alle i Norge har råd til matvarer. Kraftige økninger i matvarepriser er usosiale og bidrar til å skape mer fattigdom. Mat er en nødvendig vare som ingen kan prioritere vekk, og det er derfor spesielt viktig å få stanst den kraftige prisveksten. En driver i matvareprisene er marginene hos dagligvarekjedene, og arbeidet med å øke den reelle konkurransen blant dem må prioriteres.	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	Næringspolitikk
109	Arbeiderpartiets universitetslag	Andre tema:	Omvendt voldsalarm må bli hovedtiltaket for mennesker med kontakt forbud, og bør brukes i større omfang enn i dag. De nye endringene i straffeprosessloven som gir påtalemyndighetene hjemmel til å innføre omvendt voldsalarm må innføres så rask som mulig.	Vold i nære relasjoner er et stort samfunnsproblem. Fra 1992 til 2021 har over 100.000 personer hatt opphold på krisesentre- årlig får de 20.000 henvendelser. Partnerdrap utgjør ¼ av alle drap i Norge. I 7/10 er det registrert partnervold i forkant. Partnerdrap rammer sosialt skjevt. Antall henvendelser til vold og overgrepstelefonen er blitt doblet, mest sannsynlig som følge av de mange drapene den siste tiden. Menon Economics har på oppdrag fra regjeringen utarbeidet en samfunnsanalyse av kostnadene ved vold i nære relasjoner. Den ble overlevert 1. mars 2023 og viser at det koster samfunnet nesten 92,7 milliarder i 2021. Den største kostnaden bærer de som er utsatt for volden og deres pårørende. Siden norsk rett i 2013 fikk anledning til å ilegge omvendt voldsalarm, har påtalemyndighetene bedt om det i 232 saker. Det er blitt innvilget kun i 105. Det er under 50%. Riksrevisjonen kom i 2022 med alvorlig kritikk av myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner. Brudd på besøksforbud fikk ikke alltid konsekvenser og selv om politiet prioriterer vold i nære relasjoner har oppklaringsprosenten gått ned med 15 prosentpoeng fra 2015 til 2021. Omvendt voldsalarm vil gi økt trygghet til ofrene og byrden for besøksforbud bør bæres av dem som ilegges besøksforbud. Endringene er foreslått å gjelde fra 2024.	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	Justispolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
110	Arbeiderpartiets universitetslag	Riktig kompetanse og nok folk:	Griegakademiet har et prekært behov for nye lokaler. Den ekstra kvalitetssikringen vil være klar i løpet av våren, slik at regjeringen kan gi oppstarts midler i årets revidert.	Griegakademiet prosjektet er kvalitetssikret, områderegulering er ferdigstilt og totalentreprenør er klar. Regjeringens krav om ekstra kvalitetssikring vil være klar i løpet av våren 2024. Musikakademiet ble opprettet i 1905 med støtte fra Edvard Grieg. Griegakademiet er i dag en del av Fakultet for kunst, musikk og design. Fagmiljøet har stor bredde og bidrar gjennom forskning, utdanning og innovasjon til å utvikle samfunnsrelevante musikkpraksis innenfor utøvende musikk som klassisk, jazz og tradisjonsmusikk (Ole Bull akademiet), komposisjon, musikkterapi, musikkvitenskap og utdanning av musikk lærere. Dagens lokaler er nedslitte og lite funksjonelle med hensyn til fysisk miljø, samhandling og øving. Inneklima gir helsemessige utfordringer. Det er et prekært behov for nye lokaler. I tillegg til musikkens egenverdi representerer den en viktig fremtidsrettet næring. Den internasjonale etterspørselen etter norsk musikk er økende. Verdiskaping har økt betraktelig siden 2011. Den nordiske musikkbransjen er ledende innen digitaliseringen. Norsk musikkbransje hadde en omsetning på 10 mrd. kr i 2015. Musikkbransjens verdiskapings- og sysselsettingsutvikling har vært sterkere enn i fastlandsøkonomien i perioden 2011-2015. I 2015 sysselsatte musikkbransjen 11 665 en økning på 24% fra 2011. Gjennomsnittlig lønnsomhet har ligget stabilt rundt 7 prosent, men økte til 9,1	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	Kulturpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
111	Arbeiderpartiets universitetslag	Riktig kompetanse og nok folk:	Kompetanse er avgjørende for mestring, innovasjon og produktivitet. Demografiutfordringer og omstilling i arbeidslivet krever økt fokus på kompetanseheving. Universitet, høyskoler og fylkeskommuner må i større grad utvikle etter- og videreutdanningstilbud tilrettelagt for yrkesaktive, og gjerne på arbeidsplasser for å senke terskelen. Arbeidsgiver må få rett til å prioritere blant egne ansatte, når de tilrettelegger spesielt for etter- og videreutdanning. Det bør etableres en nasjonal ordning for fagbrev på jobb for helsefagarbeidere. Vestland fylke bør ta en lederrolle i utvikling av etter- og videreutdanning tilpasset yrkesaktive, og y-veien for helsefagarbeidere som vil utdanne seg til sykepleiere eller vernepleiere.	Siden 2010 har det vært synkende interesse blant arbeidstakere for å ta etter- og videreutdanning jmf. Arbeidslivsbarometeret som er utarbeidet av Arbeidsforskningsinstituttet (AFI). I 2010 var det 64%, mens i 2023 kun 48%. De som fra før har lite utdanning er minst interessert. Derfor er det viktig at både partene i arbeidslivet og utdanningsinstitusjonene har god dialog om innhold og organisering. Spesielt i profesjonsutdanninger bør mer av undervisningen skje på arbeidsplassen for å redusere barrieren. Universiteter, høyskoler og fylkeskommunen har et viktig samfunnsoppdrag og bør i større grad enn i dag utvikle utdanningstilbud tilpasset personer som er yrkesaktive. Det er i år gitt større mulighet for gjenbruk av innhold fra ordinære gratisstudier i utvikling av betalingsstudier for arbeidslivet. Arbeidsgiver bør få mulighet til å prioritere blant egne ansatte når det tilrettelegges spesielt for praksis. I dag er det samordna opptak som gjelder, og prioriterer ut fra karakterer og ikke realkompetanse og egnethet. Resultatet er at de med lang fartstid som arbeidsgiver vil satse på, og som ofte blir værende i virksomheten ikke får plass på deltidsstudier som arbeidsgiver er med å tilrettelegge for. Behovet for kompetanseheving er spesielt stort innen helse. Ordningen med fagbrev på jobb har vært et godt virkemiddel for å heve kompetansen til	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	Utdanningspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
112	Arbeiderpartiets universitetslag	Andre tema:	Mediene har en grunnleggende rolle i demokratiet. NRK sitt samfunnsoppdrag om å nå hele befolkningen og motvirke falsk informasjon, forutsetter at de er i front innen teknologi og medieutvikling. Medieklyngen i Bergen er blitt en global aktør innen medieteknologi og innovasjon. De leverer til alle de store internasjonale broadcasterne, som BBC, CNN og Sky News. For at NRK skal styrke sitt samfunnsoppdrag bør de bli en mer integrert del av teknologifagmiljøet i Media City. NRK nasjonalt er på flyttefot og bør derfor være rett tidspunkt for å flytte deler av teknologimiljøet til NRK Vestland. I tillegg til å styrke NRK så vil det også styrke det nasjonale mediateknologimiljøet og bidra til ytterligere verdiskaping i eksisterende mediatek selskaper og oppstart av nye.	NRK sitt samfunnsoppdrag er beskrevet i vedtektene, men også i NRK plakaten sine vedtekter: -§ 23 NRK har et særlig beredskapsansvar. NRK skal legge til rette for at styremaktene når ut til befolkningen med informasjon ved nasjonale kriser. NRK skal i slike situasjoner også tilstrebe å opprettholde en omfattende nyhetsdekning og et bredt allmennkringkastingstilbud som dekker befolkningens behov for oppdatert informasjon. -§ 24 NRK skal være til stede på, og utvikle tjenester på, alle viktige medieplattformer, herunder Internett, for å nå bredest mulig ut med sitt samlede programtilbud. Sist forslaget ble fremmet valgte daværende kulturminister Grande å gi Bodø oppdraget. Det er viktig at distriktskontorene får ulike oppgaver, men det bør strategisk slik at de gir merverdi både lokalt og nasjonalt og ikke bare et påskudd for å unngå å splitte opp etablerte miljøer i Oslo	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	Næringspolitikk
113	Skolepolitisk utvalg	Et samfunn med små forskjeller:, Hverdagsutfordringer:	- Gratis Skolefritidsordning (SFO) til 4. klasse Staten skal fullfinansiere gratis tilbud om halvdagsplass i skolefritidsordning (SFO) for alle elever fra 1. til og med 4. klasse i Norge fra skoleåret 2025-26.	SFO er en viktig arena for læring, lek og dannelsen av sosiale fellesskap i skolen. For at alle barn skal kunne ha muligheten til å delta i SFO, må tilbudet utvides til en universell velferdsordning på linje med undervisningstidene i skolen.	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	Oppvekstpolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
114	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Dagens unntaksregler i forskriftene til Pasient- og brukerrettighetsloven, Sosialtjenesteloven og Utlendingsloven må gjennomgås for å sikre bestemmelser som tilfredsstiller menneskerettslige krav.	7 Sikre rettighetene til papirløse Bergen og Vestland har gått foran i å arbeide for at papirløse migranter skal få oppfylt sine grunnleggende rettigheter. Vestland fylkesting vedtok i sak PS103/2022 at «Vestland fylkeskommune erkjenner at papirlause migrantar har helseutfordringar og ikkje tilgang til grunnleggande menneskerettar i Vestland og Noreg.» Papirløse står i et utenforskap, med mye menneskelig lidelse og usikkerhet. Helsecenteret for papirløse migranter og andre gir uvurderlig hjelp ved hjelp av frivillig helsepersonell og privat støtte, men staten har et selvstendig ansvar for å sikre at menneskerettighetene respekteres og etterleves. I dag er statens regulering en direkte årsak til uverdige livsforhold. Norge signerte FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK-konvensjonen) i 1968, og den er inkorporert i norsk rett gjennom menneskerettsloven av 1999, i tillegg til grunnlovsbestemmelser. ØSK-komiteen og fagpersoner har i en årrekke kritisert norske regler. Reglene er innført i forskrift, uten bred utredning. Personer uten lovlig opphold ekskluderes fra viktige rettigheter til helse- og omsorgstjenester, sosiale tjenester og deltakelse i arbeidslivet. Det berøres	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	Justispolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
115	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: Tiltakspakke for nullutslipp på ferge drift og hurtigbåter må på plass i revidert statsbudsjett for 2024.	13 Tiltakspakke for elektrifisering av fergesamband må på plass nå Begrunnelse: Regjeringen vurderer å fremskynde forskrift om nullutslippskrav til ferjer og hurtigbåter til å gjelde fra 2024. Dette i tråd med varslet politikk i Meld. St. 13, 2020–2021 Klimaplan 2021-2030 og Hurdalsplattformen. Kravet skal føre til ytterligere innfasing av nullutslippsløsninger i ferjer og hurtigbåter, og vil bidra til oppnåelsen av de norske klimamålene. Vestland fylkeskommune drifter hele 17 fergesamband og 10 båttruter der de fleste kontraktene går ut de kommende årene. Med varslet krav om forsering av forskrift til nullutslipp for ferger og hurtigbåter så er det også stor usikkerhet hvordan kompensasjonsordningene for nullutslipp vil slå ut. Vestland fylkeskommune har allerede en presset økonomi hvilket kan føre til at utlysning av konkurransene må avlyses med de konsekvenser dette har for oppstart av nullutslippsløsninger for fergedriften på Vestlandet. Elektrifisering av fergedriften på Vestlandet vil være et stort økonomisk løft som fylkeskommunene ikke kan klare uten statlige bidrag. Det er lagt opp til støtteordninger med virkning fra 2027. Dette er alt for sent for de fergestrekningene som nå skal ut på	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	Samferdselspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
116	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: - Arbeiderpartiet i Bergen vil sikre at planene for Nordhordlandstunnelen beholder prioritet i Nasjonal Transportplan.	14 Sikre bygging av Nordhordlandstunnelen Begrunnelse: Med nytt byråd må vi passe på at planene for Nordhordlandstunnelen ikke forsvinner fra Nasjonal Transportplan (NTP) igjen, til fordel for andre prosjekter. Tunnelen har glippet nær målstreken flere ganger, før bygging kan starte må prosjektet prioriteres i kommende NTP, som legges frem før påske. Nordhordlandstunnelen på Europavei 39 er mange år på overtid. I 40 år har lokalbefolkningen årlig aksjonert for trygg vei. Veistrekningen, med dårlig veistandard og under seks meter bredde, binder sammen store næringsområder til Bergen og Vestlandet. Sterk trafikk og tungtrafikk, med ca. 22.000 biler i døgnet, er mye mer enn veien er dimensjonert for, 15 personer har mistet livet på strekningen, og det skjer ofte småulykker. Nødetater bruker strekningen for å nå Nordhordland og Mongstad, og lokalbefolkning og pendlere fra nærliggende kommuner blir påvirket daglig.	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	samferdselspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
117	Åsane arbeiderpartilag		Forslag: - Arbeiderpartiet i Bergen vil ha hurtigbåtanløp på Steinestø kai - Arbeiderpartiet i Bergen vil jobbe for hyppigere bussavganger i de ytre delene av Åsane	15 Styrke kollektivtilbudet i Bergen Nord Begrunnelse: Åsane er en bydel med spredt bebyggelse og store avstander. Folk behøver derfor et sterkt kollektivtilbud om de skal bli mindre avhengige av bil. Veiene i Åsane, særlig mot nord, er overbelastet og utsatt for ulykker. Bedre kollektivtilbud, med flere bussavganger og hurtigbåt fra Steinestø til Bergen sentrum kan avlaste veinettet med trafikkreduksjon og gi et løft i et ofte oversett område. Når bybanen til Åsane bygges kan et båttilbud bli viktig som følge av redusert veikapasitet, og det vil bli fordelaktig med gode nok busstilbud for å komme seg til traséen, da de færreste vil bo i gåavstand til banen. På Steinestø står et stort ubrukt og egnet område med både brukbar kai og plass til bil- og sykkelparkering. Hurtigbåten M/S "Fjordkatt" går allerede til Bergen fra Knarvik via Frekhaug. Det finnes allerede et vedtak i AiB om utvikling av kaien på Steinestø, som kan videreutvikles. Mye bebyggelse på Steinestø og Hordvik har gangavstand til kaien, og et generasjonsskifte i området gir mange barnefamilier med travle hverdager. Lokalbefolkningen ønsker et slikt tilbud (se tilkalt i Åsane Tidende 16.08.22) Heltis Bergstein	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	samferdselspolitikk
118	Fagbevegelsens partilag	Riktig kompetanse og nok folk:	Arbeiderpartiet i Bergen skal være pådriver for etablering av Nasjonalt senter for yrkesfag faller til Bergen. Et slikt senter skal blant annet løfte store nasjonale utfordringer i yrkesfagene, og legge bedre til rette for kvinners karrierer i mannsdominerte yrker.	Arbeiderpartiet i Bergen skal være pådriver for etablering av Nasjonalt senter for yrkesfag faller til Bergen. Et slikt senter skal blant annet løfte store nasjonale utfordringer i yrkesfagene, og legge bedre til rette for kvinners karrierer i mannsdominerte yrker.	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	Utdanningspolitikk

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
119	Fagbevegelsens partilag	Riktig kompetanse og nok folk.; Andre tema:	Den bedriftsbaserte delen av opplæringen bygger på lærlingordningen. Denne må styrkes og videreutvikles i tråd med bedriftenes kompetansebehov. Bedriftene må sikre nok læreplasser og gode og trygge rammer for opplæringen. Lærlingenes rettigheter, arbeidsvilkår og krav til faglig opplæring av høy kvalitet jamfør læreplanen, må sikres gjennom lov og avtale. Fylkeskommunen skal sørge for at instruktører og faglige ledere i lærebedrifter får tilbud om kurs. Bedriftene skal ta vare på lærlingen både faglig og menneskelig.	Framtidens fagarbeider utdannes gjennom den offentlige skolen som skal virke utjevnende og gi alle elever et godt faglig og sosialt grunnlag. Skolen må ha varierte læringsarenaer og legge til rette for en mer praktisk skolehverdag. Det må gjelde alle fag, også de som tradisjonelt formidles gjennom undervisning i klasserom, som matte, engelsk og norsk. Praktisk læring er mer lærerikt enn passiv klasseromsundervisning, og tar hensyn til at elevene er forskjellige. Skolen handler ikke om at flest mulig skal få best mulig karakterer. Den handler om dannelse, sosialisering og læring gjennom problemløsning. Attraktivitet og relevans i opplæringen forutsetter mest mulig oppdaterte skoleverksteder, og tilgang på gratis utstyr gjennom utstyrsstipender som dekker reelle kostnader, gjennom hele grunnopplæringen til gjennomført videregående skole.	Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	Utdanningspolitikk
120	Forsvarspolitisk utvalg	Andre tema:	Opprette Forsvarspolitisk utvalg Vestland Arbeiderparti Den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa og verden har endret seg dramatisk de siste årene. Vi lever i en utrygg verden. Rapportene fra Forsvarskommisjonen og Totalberedskapskommisjonen peker på store mangler innenfor forsvar og beredskap i Norge. Å styrke forsvaret og beredskapen blir viktig i tiden fremover. Arbeiderpartiet må ha forsvar og beredskap som prioritet. For å kunne jobbe frem den beste politikken og få satt fokus på forsvar og beredskap bør det opprettes et Forsvarspolitisk utvalg Vestland Arbeiderparti. Arbeiderpartiet i Bergen vil: - at Vestland Arbeiderparti oppretter et Forsvarspolitisk forum.		Vedtas, oversendes årsmøtet i VAP	Organisasjon

	Partilag/utvalg/enkelt medlem:	Tema tilpasset program prosess:	Forslag	Begrunnelse	Innstilling fra styret i AiB	Politiske tema
121	Bergenhus arbeiderpartilag	Organisatorisk forslag:	Lag- og faglagslederne til bystyregruppemøtene Praksis i dag er at lag- og faglagslederne kalles inn til møtene i bystyregruppen uten at det er nedfelt i bystyregruppens vedtekter. Dette er en god og fornuftig praksis som også bør nedfelles i bystyregruppens vedtekter. Det foreslås derfor slikt tillegg i vedtektene (uthevet). §9.5 Leder og inntil 2 andre styremedlemmer og AUFs representant i partistyret møter i bystyregruppen med tale-, forslags- og stemmerett. <u>Lagsledere i Arbeiderpartiet i Bergen og vararepresentantene til bystyreutvalgene møter i gruppemøtene med tale- og forslagsrett.</u>		<u>Styrets innstilling er at forslaget første del avvises (6 mot 4 stemmer), og at forslaget andre del avvises (8 mot 2 stemmer).</u>	Vedtekter